

Kognitivnolingvistička analiza metafora sa sastavnicama jesti i piti u hrvatskom i slovenskom jeziku

Pongrac, Lara

Master's thesis / Diplomski rad

2022

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Zagrebu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:131:778887>

Rights / Prava: [In copyright](#) / [Zaštićeno autorskim pravom](#).

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-04**

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
University of Zagreb
Faculty of Humanities
and Social Sciences

Repository / Repozitorij:

[ODRAZ - open repository of the University of Zagreb
Faculty of Humanities and Social Sciences](#)

Sveučilište u Zagrebu
Filozofski fakultet
Odsjek za južnoslavenske jezike i književnosti
Jezično-prevoditeljski smjer

**KOGNITIVNOLINGVISTIČKA ANALIZA METAFORA SA
SASTAVNICAMA JESTI I PITI U HRVATSKOM I SLOVENSKOM
JEZIKU**

MAGISTARSKI RAD

15 ECTS bodova

Studentica: Lara Pongrac
Mentorica: dr. sc. Jelena Tušek

Zagreb, 2022.

SADRŽAJ

1. UVOD	3
2. KOGNITIVNOLINGVISTIČKI PRISTUP METAFORIČKIM PROŠIRENJIMA GLAGOLA KONZUMACIJE	4
2.1. Kognitivna lingvistika i teorija konceptualne metafore	4
2.2. Tumačenja metaforičkih ekstenzija glagola <i>jesti</i>	7
2.3. Fiziologija probave hrane i pića	9
3. ISTRAŽIVANJE METAFORIČKIH PROŠIRENJA GLAGOLA KONZUMACIJE U HRVATSKOM I SLOVENSKOM JEZIKU	15
3.1. Određivanje primarnih i sekundarnih značenja glagola konzumacije	16
3.2. Metodologija	22
3.2.1. Prikupljanje glagola konzumacije	22
3.2.2. Usporedba zabilježenih značenja u dvojezičnom hrvatsko-slovenskom rječniku	26
3.2.3. Usporedba zabilježenih značenja u jednojezičnim rječnicima	28
3.2.4. Usporedna analiza korpusnih podataka	29
4. KATEGORIZACIJA	31
4.1. Glagoli s metaforičkim potencijalom u hrvatskom i slovenskom jeziku	31
4.2. Glagoli bez metaforičkog potencijala u hrvatskom i slovenskom jeziku	39
5. ZAKLJUČAK	41
6. LITERATURA	42

1. UVOD

Glagoli *jesti* i *piti* spadaju u širu skupinu *glagola konzumacije* koji u primarnom značenju označuju radnje vezane za uzimanje hrane i tekućine u tijelo ljudi i životinja. S obzirom na to da je konzumacija hrane i pića egzistencijalna nužnost za čovjeka, koncepti vezani uz konzumaciju iskustveno su mu bliski pa su plodno tlo za metaforizaciju što potvrđuju i brojne metafore s glagolima konzumacije u mnogim jezicima. U ovome ćemo radu, stoga, prikazati usporednu analizu metaforičkih proširenja glagola konzumacije, odnosno usporedit će se primarna i sekundarna značenja glagola konzumacije u hrvatskom i slovenskom jeziku iz uporabnih pristupa značenju.

U prvom dijelu rada ćemo govoriti o teorijskom okviru kognitivne lingvistike i teoriji konceptualne metafore. Zatim ćemo detaljnije objasniti teorijsko-metodološki aparat za obradu glagola koji je ponudio Newman (1997) koji tumači zašto se određena metaforička proširenja pojavljuju kod glagola konzumacije u engleskom jeziku. S obzirom na to da se radi o glagolima konzumacije, objasniti ćemo kakvo je laičko razumijevanje procesa konzumacije i zašto je to važno za razumijevanje značenjskih proširenja.

U daljnjem dijelu rada, prikazat ćemo klasifikaciju glagola konzumacije u hrvatskom jeziku prema njihovim semantičko-sintaktičkim obilježjima, te ćemo ponuditi njihove slovenske ekvivalente i odrediti njihova primarna značenja. Zatim će se pokazati klasifikacija prijevodnih ekvivalenata s obzirom na ono što preciziraju: način, sredstvo, objekt, vrijeme konzumacije, te na njihova morfosintaktička svojstva.

Sljedeće poglavlje pokazuje razlike u ostvarajima metaforičkih značenja glagola konzumacije u različitim sintaktičkim okolinama u oba jezika. Na temelju tih razlika kategorizirat ćemo ih u dvije skupine: (1) glagole s metaforičkim potencijalom, odnosno glagole koji se, osim u primarnome značenju, koriste i u sekundarnim značenjima, te na (2) glagole bez ili s niskim metaforičkim potencijalom koji se uglavnom koriste u primarnome značenju. Dobiveni će se podaci usporediti s njihovom leksikografskom obradom u dvojezičnom i jednojezičnim rječnicima kako bi se utvrdilo postoje li razlike u leksikografskom opisu u odnosu na uporabu, potvrđenu korpusnim podacima.

U zaključnom dijelu raspravljat će se o razlikama u frekventnosti primarnih i sekundarnih značenja u oba jezika, te o tipovima metaforičkog pomaka kod glagola konzumacije u slovenskom i hrvatskom jeziku.

2. KOGNITIVNOLINGVISTIČKI PRISTUP METAFORIČKIM PROŠIRENJIMA GLAGOLA KONZUMACIJE

Unatoč tome što je metafora za većinu ljudi sredstvo pjesničke mašte i retoričkih misli – stvar nečega izvanrednog, a ne običnog jezika (Lakoff i Johnson 1980: 3), metafore ne pripadaju samo retorici i književnosti, već su i način mišljenja. Omogućuju razumijevanje jedne stvari koja nam je iskustveno daleka, pomoću druge stvari o kojoj imamo puno više znanja. Učestala je u jeziku, a nalazimo je i u razgovornom i medijskom i pjesničkom diskursu. Uvijek se ostvaruje u kontekstu, a povezujući različita područja, reorganizira naše viđenje svijeta (Bagić 2012: 187). Stoga možemo reći da je sveprisutna, a to potvrđuju i istraživanja u kognitivnoj lingvistici.

2.1. Kognitivna lingvistika i teorija konceptualne metafore

Kognitivna lingvistika pravac je u lingvistici proizašao kao reakcija na formalne lingvističke pristupe koji su u središte interesa stavljali sintaksu, tzv. sintaktocentričke pristupe, a zanemarivali semantiku odnosno značenje. Početke kognitivne lingvistike datiramo u sedamdesete godine prošloga stoljeća, a njezinim se utemeljiteljima smatraju Ronald Langacker, George Lakoff i Leonard Talmy (Geeraerts i Cuyckens 2007: 3) koji u svojim radovima u središte opisa stavljaju značenje kao glavnu svrhu gramatičkog opisa. Kognitivna lingvistika proučava jezik u uporabi, odnosno stvarni jezik te se stoga i oslanja na uklapanje jezičnih podataka u teorijski opis koji objašnjava strukture i mehanizme jezičnoga sustava i procesa u jeziku (Šarić i Brala-Vukanović 2019: 29). Kao znanstveno područje bavi se proučavanjem veza jezika i čovjekova uma. Stoga, temelj kognitivne lingvistike čine čovjekov um, mišljenje i djelovanje u kulturi i svijetu kao nužan dio pri opisivanju samog jezika i razumijevanju ljudskog uma (Stanojević 2013: 19).

Kao jedan od ključnih pojmova kognitivne lingvistike izdvajamo pojam konceptualne metafore koju definiramo kao jedan od kognitivnih procesa konstruiranja značenja. Ideje razumijevanja metafora kao načina mišljenja, a ne samo stilske figure nalazimo još kod Blacka (1962), no uz teoriju konceptualne metafore vezujemo dvojicu autora Georgea Lakoffa i Marka Johnsona koji su 1980. godine, svojim djelom *Metaphors we live by* utrljali put proučavanju konceptualne metafore. Ona se primarno sastoji od dvije domene: izvorne i ciljne. Izvorna je domena temelj za stvaranje metaforičkih izraza za razumijevanje druge

iskustvene ciljne domene (Kövecses 2002: 4). Budući da postoji definirana korelacija između struktura izvorne i ciljne domene, metafore se smatraju sustavnim povezivanjem tih dviju domena. Prisutne su u svakodnevnom izražavanju ljudi, a naš je konceptualni sustav metaforičke naravi. Konceptualna metafora razumijeva se kao niz (a)simetričnih preslikavanja iz neke (konkretnije) izvorne domene, primjerice prostora, u neku (apstraktniju) ciljnu domenu, primjerice, domenu osjećaja (Šarić i Brala-Vukanović 2019: 135). Preslikavanje je naziv koji se odnosi na sistematska podudaranja dviju blisko povezanih ideja (Šarić i Brala-Vukanović 2019: 135). Sam proces preslikavanja naziva se *mapiranje* (engl. *mapping*) čime se konceptualni sustav koristi da bi više metaforičkih elemenata formirali strukturirani podsistem konceptualnog sustava, a kako bi lakše preslikali koncepte pomoću onoga što je nama više poznato (Lakoff 1992: 39). Preslikavanje ilustriramo primjerom u nastavku.

Lakoff i Johnson (1980: 8) govoreći o konceptualnoj metafori, navode primjer LOVE IS A JOURNEY, tj. LJUBAV JE PUTOVANJE. Iako pojmovi *putovanje* i *ljubav* nisu asocijativno povezani, imaju brojne sličnosti. U romantičnoj vezi, kao i kod *putovanja*, ljudi se često pitaju gdje se nalaze, kamo ih njihova veza vodi, odnosno ako im je ciljano odredište *brak*, kako mogu doći do toga. Stoga, može se reći, da se u ovome primjeru između domene *putovanja* i *ljubavi* odvija preslikavanje. Nadalje, kao i putovanje, romantični odnosi imaju svoj početak, trajanje i završetak. Iskustva i vrijeme koje ljudi u odnosu prolaze zajedno, može se usporediti s udaljenosti koju su putnici proputovali. Tijekom putovanja, može se naići na prepreke pri čemu putnik treba biti strpljiv i pažljiv kako bi se putovanje moglo nastaviti, što se može preslikati na romantične odnose u kojima partneri mogu naići na metaforičke prepreke unatoč kojih se odnos kasnije može nastaviti.

U primjeru konceptualne metafore LJUBAV JE PUTOVANJE (Lakoff i Johnson 1980), ciljna domena je *ljubav*, tj. u ovom primjeru *ljubav* se konceptualizira kroz izvornu domenu *putovanja*. Izvorna domena *putovanje* kao takva, može imati više ciljnih domena kao što su *život*, *ljubav*, *bračni život*, *prijateljstvo* itd. Važno je razumjeti da izvorna domena *putovanje* objašnjava i daje strukturu ciljnoj domeni, te određuje na koji će se način ona shvatiti, a primjerom smo pokazali proces preslikavanja između konceptualnih domena *ljubav* i *putovanje*.

Stanojević (2009: 341) objašnjava preslikavanje na primjeru *kazališne predstave*.

Tako je završio prvi čin diskusije o tom pitanju. (isto: 341)

Izraz *čin* upućuje na izvornu domenu *kazališne predstave*, iako *diskusija* nije iz konceptualne domene *kazališta*. Ovaj jezični primjer svodi se na konceptualnu metaforu JAVNI DOGAĐAJ JE KAZALIŠNA PREDSTAVA. Prema tome, izraz *čin*, uzima se kao izvorna domena te se preslikava na *dijelove javnog događaja*, što je ciljna domena. Stanojević (isto: 341) objašnjava, da je naziv konceptualne metafore samo skraćeni način bilježenja preslikavanja iz izvorne na ciljnu domenu te da je riječ o skupu našeg znanja o tome što se preslikava na što.

Stanojević također (isto: 339) postavlja pitanje, radi li se u takvim primjerima o konceptualnim metaforama ili ustaljenim strukturama znanja koja moramo naučiti ili o procesu konstruiranja značenja. Stoga se proučavanje metafora premjestilo se iz područja jezika (metafore kao leksemi i frazemi) u područje mišljenja (tzv. konceptualne metafore).

Pripadnost osobe specifičnoj kulturi uvelike utječe na način preslikavanja domena i spektar konceptualnih metafora kojim će se pojedinac služiti, a konvencionalne su unutar te kulture. Kultura je, stoga, važan faktor pri procesu razumijevanja konceptualnih metafora. Kultura obuhvaća sve aspekte suprotne od onoga što čovjek biološki naslijedi, pa u velikom dijelu oblikuje pojedinca te njegovo djelovanje, što rezultira korištenjem specifičnih domena konceptualnih metafora (Lakoff 1992: 40).

Lakoff (isto) tvrdi, da spoznaja proizlazi iz interakcije ljudskog tijela s kulturnim svijetom, zbog čega su neke metafore i metonimije univerzalnog tipa, dok su druge uglavnom oblikovane kulturom i kontekstom iz koje potječu. Prema Lakoff i Johnson (1980: 22), najosnovnije vrijednosti u kulturi bit će koherentne s metaforičkim strukturama najosnovnijih koncepata u kulturi. Metafore koje se koriste za razumijevanje nematerijalnih stvari kao što su emocije, moralne vrijednosti, vrijeme, društvene insinuacije, ključne su za način na koji ih doživljavamo u kulturi (Kövecses 2005: 2). Dakle, kulturni obrasci, način i vrsta konceptualizacije oblikuje se kroz korištenje konceptualnih metafora. Kövecses (2002: 67-68) tvrdi da se metafore ne mogu predvidjeti, ali su motivirane, što predstavlja postojanje „prirodne“ veze, tj. korelacije između dvije domene iskustva, iako korelacije ne znače sličnosti. U pojedinim slučajevima, neku konceptualnu metaforu mogu dijeliti dva ili više jezika, na način da se ona odražava u jezičnim izrazima u svim promatranim jezicima, a specifična konceptualna metafora može se odražavati u više izraza u jednom jeziku, dok u drugom jeziku može biti svedena na vrlo mali broj izraza. Stanojević (2009: 349) navodi primjer univerzalne konceptualne metafore VIŠE JE GORE, budući da je kategorija prostora

univerzalna, dok se primjer JAVNI DOGAĐAJ JE KAZALIŠNA PREDSTAVA (v. primjer 2), ne navodi kao univerzalna jer nije moguća u kulturama gdje kazalište kakvo mi poznajemo ne postoji. Prema Šarić i Brala-Vukanović (2019: 144), čak i kada dva jezika dijele istu konceptualnu metaforu, njezin jezični izraz će se po nečemu razlikovati u tim jezicima, a razlog tome je unutarnja struktura različitih jezičnih sustava s jedne strane, a s druge strane povezanost čimbenika s kulturom. U sljedećem ćemo poglavlju prikazati preslikavanja ostvarena između konceptualne domene konzumacije i četiriju ciljnih domena (fizičke, emocionalne, intelektualne i psihološke).

2.2. Tumačenja metaforičkih ekstenzija glagola *jesti*

Polazeći od temeljnih ideja kognitivne lingvistike i njezine usidrenosti u ljudsko iskustvo i tjelesnost u motiviranju jezičnih izraza, Newman (1997: 214) istražuje motivaciju za metaforičke ekstenzije odabranih glagola konzumacije u engleskom jeziku. Konkretno, usredotočuje se na široku kategoriju verbalnih koncepata koji se odnose na jelo i piće te na raspon metaforičkih proširenja glagola. U radu usmjerava pažnju na ljudsko tijelo i na način na koji ono funkcionira te ga smatra temeljnom domenom koja služi kao izvor za razumijevanje drugih domena. Konceptualnom osnovom za metaforizaciju smatra specifično mjesto dijela ljudskoga tijela, na primjer usta, te ostale dijelove i procese povezane s tijelom kao što je konzumacija hrane i pića. Tumači da su različita metaforička proširenja glagola *jesti* i *piti* motivirana konkretnim aspektima tih radnji i samo se njihovim pravilnim identificiranjem mogu razumjeti. Naziva to subjektno orijentiranim proširenjima koja su motivirana svojstvima subjekta tj. konzumenta u tom procesu, gdje subjekt predstavlja internalizaciju. Subjekt je taj koji vrši radnju, a internalizacija je proces u kojem nešto neživo, npr. hrana, prelazi iz vidljivoga u nevidljivo stanje. Newman (isto 216) to opisuje kao inkorporiranje nečega u privatnu sferu pojedinca, što je početak pri razumijevanju konceptualne osnove u obliku ljudskog tijela. S druge strane, Newman (isto 224) spominje da postoje i ekstenzije koje su motivirane učinkom jela i pića, a orijentirane su na konzumiranu hranu i piće. Ekstenzije orijentirane na ulogu hrane i pića, dovode do drugačijeg skupa ekstenzija u usporedbi s ekstenzijama orijentiranim na subjekt, no mi ćemo se primarno fokusirati na ekstenzije orijentirane na subjekt.

Izvorna je domena konzumacija, a ciljne su različite te uključuju (1) fizičku, (2) emocionalnu, (3) intelektualnu i (4) psihološku domenu. Na primjer, *jesti* je glagol kojemu je subjekt uglavnom inicijator aktivnosti te je aktivno vrši. Hrana i piće nisu jedine stvari koje se mogu unijeti u tijelo, pa se glagoli *jesti* i *piti* mogu proširiti na unos nečeg fizičkog kao što je zrak, ističe Newman (isto: 217). Kod emocionalne ciljne domene Newman (1997: 218) navodi primjer verbalne poruke koju osoba konceptualizira kao nadu, što se odvija na emocionalnoj razini (*waiting to see what she would say to feed my heart with hope*)¹. Blisko povezano s proširenjem na emocionalnu domenu je i proširenje na domenu spolnosti (*a look like he wanted to eat me up*)². Naime, pomoću domene konzumacije dolazi do konceptualizacije drugih tjelesnih radnji. Izvorna domena *jedenja* i *pijenja* može se preslikati na ciljnu intelektualnu domenu, pa se tako može uočiti primjer u engleskom u kojem se proces tjelesnog debljanja dovodi u vezu s nedostatkom suzdržanosti u čitanju knjiga:

(2.1.) *So she built up the plaintive, self-deprecating image while privately she fattened herself on the „big books...“*³ (Gordon 1984: 83-84 prema Newman 1997: 220)

Newman (isto: 223) navodi da se životna iskustva mogu konceptualizirati kao nešto što se konzumira, te što uništava subjekt. Možemo konzumirati iskustva, kao što konzumiramo hranu (*sisala sam život*). Isto tako iskustva mogu uništiti subjekt, kao što i mi „uništavamo“ hranu (*pojela me bolest*). Unos hrane i pića odgovara apstraktnoj vrsti preuzimanja životnih iskustava, pri čemu događaji u vanjskom svijetu postaju dio nečijeg iskustva i borave unutar pojedinca.

Osim konceptualiziranja apstraktnih entiteta, kao što su ideje i misli, domena *jedenja* i *pijenja* također se može koristiti za konceptualizaciju stjecanja materijalnih predmeta koji postaju nečije vlasništvo. Primarna korespondencija je između uzimanja hrane i pića i stjecanja imovine ili poslova. Na primjer, domena gladi ili žeđi, preslikava se na domenu poslovnih ljudi koji žele da njihov posao raste. Također, glagol *gutati* se može preslikati na poslovnu domenu u kojoj preuzima značenje da neka tvrtka može preuzeti ili uništiti druge tvrtke. Newman (isto: 224) objašnjava da postoji lanac razumijevanja: stjecanje bogatstva

¹ (Cooper 1982: 82 prema Newman 1997: 218)

² (De Ferrar 1990: 222 prema Newman 1997: 219)

³ Tako je izgradila žalobnu, samokritičnu sliku dok se privatno gojila „velikim knjigama...“ (prevela L.P.)

dovodi do veće potrošnje na hranu i piće, a previše hrane i pića dovodi do potpunosti u tijelu i licu. Stoga je pojam jedenja i pijenja most između razumijevanja (figurativnog) stjecanja bogatstva i debljine.

Ideja koja se stvara kada se radi o npr. psihološkom mučenju ili stresu, obično nije trenutni, već kontinuirani proces ili stanje, a kontinuirani učinak postiže se upotrebom leksičkih jedinica, glagolskih čestica i modifikatora. Newman (isto: 228) spominje pojavljivanje metaforičke upotrebe glagola *jesti* i *piti*, koji se nadovezuju na aspekte jedenja i pijenja, orijentirane na subjekt i na objekt. Objasnjava to kroz primjere idiomatskih izraza *to eat one's words* i *to eat one's heart out*. *Jesti nečije riječi* jasno uključuje smisao destrukcije, ne radi se o tome da je bilo koji konkretan objekt doslovno uništen, nego se poništavaju tvrdnje ili optužbe koje su prethodno iznesene. Istodobno se pojavljuje mentalna slika osobe koja jede i mora jesti ono što je prethodno izašlo iz njezinih usta. Čin povlačenja svojih tvrdnji tako je konceptualiziran kroz neugodnu mentalnu sliku. U drugom primjeru, ilustrira percepciju osjećaja gdje subjekt pretpi određenu emocionalnu bol. Oba primjera izvrsno opisuju situacije u kojima su proširenja fokusirana i na vršitelja radnje i na objekt.

2.3. Fiziologija probave hrane i pića

Kako bismo bolje razumjeli sam proces probave, u nastavku su objašnjene aktivnosti probave iz dviju perspektiva. Betts et al. (2013: 317) iz medicinske perspektive navodi da se proces probave dijeli na šest glavnih aktivnosti: gutanje, pogon, mehanička ili fizička probava, kemijska probava, apsorpcija i defekacija. Prema Newmanu (1997: 215), iz laičke perspektive, prvi čin konzumacije je stavljanje neke krute tvari u usta, što obično vrši osoba koja se hrani. Nakon toga slijedi žvakanje sadržaja u ustima, što prvenstveno uključuje zube, jezik i nepce, gdje se hrana miješa sa slinom kako bi se olakšala njezina razgradnja i proces gutanja. Kada hrana napušta usta, mišići i jezik pritišću je u jednjak te ulazi u jednjak i želudac. Okusni proces događa se u ustima, kad osoba izvodi različite vrste pokreta. Primarno, pokrete vezane uz probavu koji su: žvakanje, gutanje, pijenje, sisanje, puhanje, povraćanje.

Prema Wierzbicka (2009: 74) ako je konzumirana tvar poput vode, događa se nekoliko radnji: prvo je tvar vrlo kratko u ustima osobe, zatim joj osoba nešto učini ustima (proguta) i tada više nije u ustima osobe. Ako pak konzumirana tvar nije poput vode, ono što se s njom događa svaki put je složenije (žvače, grize, pomiče jezikom, guta). Sve navedene radnje,

iznimno su važne kod stvaranja konceptualne metafore iz razloga što su to osnovne, svakodnevne, fizičke radnje koje služe kao izvorna domena, a specifični glagoli koriste se u situacijama prema komponenti procesa koja je naglašena. Na primjer, glagol *gutati* prikladan je u situacijama gdje se naglašava dužina radnje što ćemo objasniti i u nastavku.

U primjeru glagola *gutati* koji u primarnom smislu znači *potiskivati zalogaje i gutljaje u jednjak i želudac*. To je radnja koja je automatizirana i ne zahtijeva duže napore kao što je to kod *žvakanja*. S druge strane, postoji česta upotreba glagola *gutati* u metaforičkom smislu, gdje se glagol često pojavljuje u kolokacijama s riječima koje se odnose na ideje, što znači da netko te ideje prihvaća, pa čak i naivno. U takvom slučaju glagoli poput *jesti*, *žvakati*, *probaviti* itd. koji označavaju radnje koje radimo s hranom u ustima ili crijevima, bili bi manje prikladni u određenom kontekstu jer bi sugerirali više mentalne obrade ideja ili razmišljanja o njima. Stoga je važno napomenuti, da se određeni glagoli ostvaruju i smatraju prikladnima u metaforizaciji ovisno o kontekstu u kojem se nalaze.

Važna razlika između hrane i pića je način konzumacije, tj. hrana se uglavnom žvače i gricka, dok kod konzumacije pića to izostaje. Iz tog razloga logično je da se glagoli koji se odnose na jelo povezuju i koriste kao izvorne domene uništavanja, odvajanja, razaranja. S druge strane, uloga subjekta koji konzumira piće je da unese nešto u tijelo, no nema obrade i pretvorbe hrane u probavljive čestice kao kod hrane. Stoga, Newman (1997: 229) zaključuje da domena *jedenja* i *pijenja* podržava obje vrste metaforičkih proširenja, ovisno o tome hoće li se netko usredotočiti na aspekt prehrane orijentiran na vršitelja radnje (ideja internalizacije nečega što nas hrani) ili aspekt orijentiran na objekt (ideja uništenja). Psihološke enigme, stres i uznemirenost, također se mogu konceptualizirati koristeći izvornu domenu jedenja, odražavajući ponovno razorni učinak koji jedenje ima na konzumiranu hranu.

Newman (1997: 215) ističe da je uz ove fizičke aspekte, najvažnija funkcija jela dojam hrane koji bismo mogli nazvati okusom. Obično jedemo hranu koja daje ugodan okus i obično izbjegavamo hranu koja nije ugodna okusa. Dakle, postoji iskustvena pristranost prema ugodnom okusu.

U okusnom sustavu, izdvajaju se četiri temeljne vrste okusa - slatko, gorko, kiselo i slano. Kad se ljudi referiraju na „okus“ u svakodnevnom životu, često pritom misle na kombinaciju okusa i mirisa, odnosno na aromu hrane i pića što izaziva određene reakcije. Gotovo nesvjesno, čovjek „mapira emocije“ izazvane hranom. Prema teoriji konceptualne

metafore, apstraktni koncepti mogu se metaforički povezati s konkretnijim, fizički utjelovljenim konceptima, kao što je okusno iskustvo. Metaforičko povezivanje okusa i emocija koristi se gotovo svakodnevno, kao što se na primjer ljubav povezuje sa slatkim, ljubomoru s kiselim, a tugu s gorkim okusom.

Piće se također može opisati na sličan način. Postoji žeđ koja uključuje želju za tekućinom, unos tekućine, nakon čega slijedi gutanje i na kraju ulazak tekućine u želudac. Iako postoji velika raznolikost u vrstama tekućina koje se mogu popiti, izdvaja se voda kao tekućina koju svi ljudi univerzalno redovito piju, za razliku od hrane, jer ne postoji ni jedna usporediva hrana koja se univerzalno konzumira u svim kulturama. Nema nijedne usporedive hrane koja se može smatrati neophodnom. Dakle, iskustvo s određenim okusom, bilo hrane ili pića, može znatno utjecati na percepciju povezivanja okusa i emocija, što oblikuje konceptualno mapiranje potencijalnih metafora koje se mogu koristiti u opisivanju nekog iskaza.

Stoga, Newman (1997: 216) zaključuje da postoje sličnosti između procesa jedenja i pijenja, koji uključuju unos, gutanje i probavu tvari koje hrane tijelo i imaju popratni senzorni učinak ugodnog okusa. Ova dva čina nisu samo slična po strukturi, već se često pojavljuju zajedno. Tvrdi da u jezicima također postoje riječi koje se odnose na oba čina (na primjer, *ručati* i *gozba*, koje obično uključuju i jelo i piće, i riječ *konzumirati* što se može odnositi na jelo ili piće). Međutim, ističe da se razlikuju na važne načine. Konkretno, tekućina se ne žvače, a oblik tekućine ostaje gotovo isti od trenutka uzimanja do trenutka kada uđe u želudac. Također, govori da postoji bliska povezanost između pijenja i opijenosti koja izostaje u slučaju jela. Te su razlike ključne za razumijevanje načina na koji koncepti glagola *jesti* i *piti* mogu biti metaforički prošireni (Newman 1997: 216).

Croft (2009: 7) govoreći o konceptima, ističe semantiku okvira i konstrukcijsku gramatiku za koje tvrdi da se međusobno nadopunjuju. Semantiku okvira definira kao teoriju o tome kako su koncepti organizirani i predstavljeni u umu, a koncepti se odnose na iskustvene okvire u cjelini.

Iznosi pojam *okvir* koji obuhvaća svaki sustav pojmova koji je povezan na takav način da biste razumjeli bilo koji od njih, morate razumjeti cijelu strukturu u koju se uklapa (Fillmore 1982: 111 prema Croft 2009: 7). *Semantički okvir*, sinonim je pojma *domena* koji koristi Croft (2009), dok Langacker (1987: 147 prema Croft 2009: 14) ističe da koncepti

istovremeno zazivaju i kombiniraju više okvira, čija se kombinacija naziva *matrica domene*, a tim će se izrazom koristiti i Croft u daljnjoj analizi. Primjerom je prikazana važnost okvira za semantičku analizu koju ilustrira riječima koje se odnose na semantički okvir. Croft (2009: 14) izdvaja primjer riječi meso i meso koje označavaju istu tvar. Riječi se semantički razlikuju u okviru u kojem su definirani: jedno meso je definirano u domeni ljudskog ili životinjskog tijela, dok je drugo meso definirano u domeni hrane.

Croft (2009: 14-15) izdvaja da semantički okvir glagola *jesti* uključuje tri faze (unos, proces i probavu) i tri domene u svojoj matrici domene: fizičku, biološku (nutricionističku) i socijalnu koje su jasno diferencirane različitim konstrukcijama u korpusu.

Prvu domenu karakterizira kao čisto fizički okvir; unos, proces i probava što uključuje uništavanje objekta. Ova domena u matrici glagola *jesti* uključuje i prostorne koncepte (kretanje u tijelo) i materijalne koncepte (materijal se razgrađuje i uništava od hrane). Druga domena je biološka domena, posebice ciklus prehrane. Hrana je hranjiva: hrani osobu ili životinju. Međutim, hranjivost je potrošna i stoga se proces hranjenja mora redovito ponavljati. Treću domenu, Croft (2009: 15) objašnjava kao domenu društvene aktivnosti. Postoje određene kulturološki definirane kombinacije hrane te se hranjenje obično odvija u određeno vrijeme (obroci). Radnja hranjenja se također često odvija u društvu, a jelo je općenito povezano s određenim mjestima kao što su restorani, blagovaonice itd.

Nadalje, Croft (2009: 15) ističe da se svi ovi aspekti domena u matrici domene glagola *jesti* očituju u distribucijskim obrascima konstrukcija i koncepata glagola *jesti* u korpusu. Manifestaciju različitih domena Croft (2009: 15) prikazuje u riječima koje se koriste za opisivanje uloge sudionika u hrani. Te riječi mogu spadati u tri različite kategorije ovisno o ulozi sudionika. Prva kategorija je jednostavan prehrambeni artikl (*Simple Food Item*) koja opisuje fizički proces (1); druga je hranjivost prehrambenog artikla (*Nutrient*) koja se koristi za opis biološkog ciklusa (2) i treća kategorija je obrok (*A Meal*), koji se koristi za opis neke društvene aktivnosti (3), što je Croft (2009: 15) i prikazao u sljedećim primjerima:

(1) jednostavan prehrambeni artikl (*Simple Food Item*):

Home in Palatka, where more than 200 people ate ice cream and birthday cake under a tent at an afternoon lawn party.⁴

(2) hranjivost prehrambenog artikla (*Nutrient*):

Lactating women should eat at least 1,800 calories a day and no less than 1,500 calories daily.⁵

(3) obrok (*A Meal*):

She will have to eat standard jail fare: frozen TV dinners. "We haven't won any awards, but our meals have been approved by the county Department of Health."⁶

Croft (2009: 8) analizira semantičke okvire povezane s glagolima jesti i hraniti, ispitujući konstrukcije s kojima su ta dva glagola povezana. Cilj mu je pokazati kako konstrukcijska analiza sintakse, posebice one koja se temelji na korpusu prirodnih podataka, može doprinijeti razumijevanju semantičkih okvira. Isto tako, pokušava istražiti sintaktičke pravilnosti kako bi se identificirali najistaknutiji, prototipični ili bitna svojstva pojedinog pojma i njegovog okvira/domene.

Oprečno semantici okvira, Croft (2009: 8) opisuje konstrukcijsku gramatiku što je teorija o tome kako su gramatičke strukture su zastupljeni u umu. Tvrdi da su konstrukcije simboličke jedinice, uparivanje oblika i značenja, pri čemu se i oblik i značenje tumače drugačije. Konstrukcijska gramatika motivirana je činjenicom da su mnoge gramatičke strukture idiosinkratične s obzirom na vrlo opća pravila sintakse koja postavlja generativna gramatika. Croft (2009: 8) tvrdi, da se sve gramatičke jedinice mogu predstaviti kao konstrukcije, od riječi i morfema do najopćenitijih sintaktičkih pravila i povezanih pravila semantičke interpretacije.

⁴ Dom na Palatki, gdje je više od 200 ljudi jelo sladoled i rođendansku tortu pod šatorom na popodnevnoj zabavi na travnjaku. (prevela L.P.)

⁵ Dojilje bi trebale jesti najmanje 1800 kalorija dnevno i ne manje od 1500 kalorija svakog dana. (prevela L.P.)

⁶ Morat će jesti standardnu zatvorsku hranu: smrznutu hranu. "Nismo dobili nijednu nagradu, ali naše jelo je odobreno od strane županijskog odjela za zdravstvo. (prevela L.P.)

Ispitivanjem metafora u korpusu, Croft (2009: 26) dokazuje da hipoteza invarijantnosti povezana s teorijom preslikavanja konceptualne metafore, ne obuhvaća svu složenost mogućih načina na koje slikovno-shematska struktura sudjeluje u metafori.

3. ISTRAŽIVANJE METAFORIČKIH PROŠIRENJA GLAGOLA KONZUMACIJE U HRVATSKOM I SLOVENSKOM JEZIKU

Kognitivna lingvistika uporabni je pristup jezičnome opisu pa ćemo zato u ovome radu metaforička proširenja glagola konzumacije analizirati u autentičnim tekstovima (web korpusi hrvatskoga i slovenskoga jezika - hrWaC i srWaC) na temelju kojih ćemo istražiti uvjete u kojima se aktivira metaforički potencijal glagola. Naime, pretpostavljamo da će glagolski argumenti koji nisu tipični za pojedini glagol, aktivirati sekundarna metaforička značenja. Ovom analizom, ispitujemo uvjete u kojima dolazi do aktivacije metaforičkoga potencijala u slovenskom i hrvatskom jeziku.

Konceptualna metafora jedan je od kognitivnih procesa konstruiranja značenja. Razumijeva se kao niz (a)simetričnih preslikavanja iz neke izvorne domene u neku ciljnu domenu i pomaže nam pri razumijevanju neke stvari pomoću druge, iskustveno bliže, stvari. Zato se u ovome radu pokušava odgovoriti na pitanje koja je to jezična okolina, koja aktivira metaforičko značenje glagola, koristeći se web korpusima slovenskoga i hrvatskoga jezika.

Na primjer, u iskazu *tata je progutao slinu*, glagol se upotrebljava u doslovnom značenju zato što ispunjava svoje primarno tipično značenje te čovjek uglavnom nesvjesno, ali prirodno guta slinu. No, u primjeru, *tata je progutao riječ*, glagol *progutati* se ne koristi u svojem primarnom značenju, a budući da okolina glagola više nije tipična tj. glagol se ne koristi doslovno (guta se npr. *sok, hrana, slina*, a ne *riječi*), pa je riječ o metafori. Naime, važno je spomenuti da je za pojedine glagole s metaforičkim potencijalom zapravo tipičnije i frekventnije metaforičko od doslovnog značenja kao kod glagola *gutati*. Stoga smo pretpostavili da kada se glagol nalazi u neprototipnoj okolini, aktivira metaforičko značenje (Tušek, Peti-Stantić i Vasung 2021). U istraživanju smo pošli od te pretpostavke pa smo ispitali kakva se značenja ostvaruju kada se promijene tipovi dopuna tranzitivnih glagola (npr. *ona guta sok / riječi / strah; vatra guta šumu*). Na temelju tih okolina, zaključujemo da neki glagoli imaju visok metaforički potencijal jer se pojavljuju u brojnim okolinama u kojima ostvaruju i sekundarna značenja, dok neki imaju niski, a neki nemaju nikakav metaforički potencijal budući da se pojavljuju samo u okolini gdje zadržavaju primarno doslovno značenje.

Metaforički potencijal glagola se odnosi na mogućnost da riječ ostvari metaforičko značenje u okolini koja nije tipična za taj glagol, npr. *progutati riječ*. Pretpostavka je da

neprototipne dopune glagola aktivirati različit metaforički potencijal (Tušek, Peti-Stantić i Vasung 2021)⁷. Kako bi se izbjeglo oslanjanje na intuiciju istraživača i postigla veća razina objektivnosti, u analizi se koriste tekstovi prikupljeni u web korpusima te se analiza provodi na više razina s fokusom na ostvarivanje navedenih ciljeva. Analizirajući korpus, testirali smo moguće okoline glagola te ispitali postoje li primjeri u korpusu u kojima na mjestu značenjski prototipnih dopuna može stajati nešto drugo i hoće li se u tim uvjetima aktivirati metaforički potencijal glagola.

Analizu smo proveli na nekoliko razina:

1. prikupljanje glagola konzumacije u hrvatskom i slovenskom jeziku: prikupljeni su glagoli koji označavaju jedenje i pijeње, a čijim hiperonimom smatramo glagol *konzumirati*
2. bilježenje prijevodnih ekvivalenata glagola prema dvojezičnom rječniku: nakon što smo prikupili bazu hrvatskih glagola, uz pomoć dvojezičnog rječnika, zabilježili smo njihove prijevodne ekvivalente u slovenskom jeziku
3. uspoređivanje leksikografskih opisa glagola prema jednojezičnim rječnicima: usporedili smo i zapisali definicije glagola u oba jezika prema jednojezičnim mrežnim rječnicima
4. analiza autentičnih tekstova iz korpusa: proveli smo analizu tekstova prikupljenih u web korpusima oba jezika te istražili u kojim se okolinama aktiviraju metaforička značenja.

3.1. Određivanje primarnih i sekundarnih značenja glagola konzumacije

Kod određivanja primarnih i sekundarnih značenja glagola konzumacije, važno je identificirati prototipnu semantičku i sintaktičku okolinu svakog glagola kako bi lakše uvidjeli odstupanja i naposljetku odredili metaforički potencijal i okolinu u kojoj se ostvaruje. Prototip je naziv za najtipičniji član, tj. reprezentativni primjerak neke kategorije. Kružić, Lovrić i Maksimović (2010: 14) tvrde da status prototipa i rubnih primjera neke kategorije ovisi o pozadinskom znanju i uvjerenjima, o kulturi kojoj pojedinac pripada, njegovu iskustvu itd.

⁷ Autorice u radu *Suodnos konkretnosti i figurativnosti glagola u južnoslavenskim jezicima* govore o figurativnom potencijalu, no ja sam se odlučila za metaforički jer istražujem uglavnom metaforička proširenja.

Navode primjer u našoj kulturi, gdje je prototip kategorije čovjek osoba bijele boje kože, dok je u Kini to zasigurno osoba žute boje kože, a u Sudanu crne. Svi ostali članovi koji pripadaju toj kategoriji, uključeni su u tu kategoriju jer dijele neka svojstva s prototipom (Šarić i Brala-Vukanović 2019: 60). Prema tome, prototip je središnji član određene kategorije. Šarić i Brala-Vukanović (2019: 60) govore da se članovi određenih kategorija ocjenjuju prema tome koliko su dobri predstavnici svoje kategorije. Neki su članovi kategorija bolji predstavnici, dok su drugi lošiji.

Kako bi lakše identificirali prototipno značenje leksema, polazimo od Raffaelli (2009) koja izdvaja nekoliko kriterija kao što su (1) intuicija govornika koja se odnosi na određivanje istaknutog značenja svakoga pojedinog leksema, (2) frekvenciju, prema čemu bi najčešće značenje bilo i prototipno značenje te (3) ishodišno značenje, prema kojemu bi prototipno značenje bilo ono koje je dijakronijski starije. U ovom smo se radu za identifikaciju prototipnog značenja glagola konzumacije oslonili na intuiciju istraživača, dok ćemo se na druga dva kriterija osvrnuti samo ako će pojedini primjer to zahtijevati. Stoga, primarnom, odnosno prototipnom značenju leksema pridružujemo dodatne kriterije, kao što je sintagmatska okolina karakteristična za određeni glagol ili neprototipna okolina glagola u kojoj se aktivira sekundarno značenje glagola.

Iz semantičke perspektive, glagol ima svoje primarno značenje u okolini koja je njemu prirodna (tipična), dok neke riječi imaju i sekundarna značenja. Nadalje, pojavljuje se u određenim sintaktičkim konstrukcijama, a od kojih okolinu u kojoj se najčešće pojavljuje identificiramo kao tipičnom za taj glagol. U uvjetima u kojim se glagolu mijenja tipična sintaktička okolina, dolazi i do pomaka u značenju glagola, čime taj glagol aktivira metaforički potencijal. Na primjer, prototipna okolina glagola *gutati* npr. *kruh* (kao neživa imenica koja označava nešto što se tipično konzumira), označava *pogurivati kroz jednjak*. To značenje identificiramo kao primarno značenje glagola *gutati* koje se realizira u okolini koja je prototipna tome glagolu, dakle uz subjekt s obilježjem živosti i direktni objekt u akuzativu s obilježjem neživosti ili živosti (npr. *zmija je progutala žabu*). Ako se prototipna sintaktička okolina, odnosno glagolske dopune modificiraju, kao u primjeru *gutati riječi*, gdje *riječ* smatramo apstraktnom imenicom netipičnom za dopunu glagola *gutati*, aktivira se metaforički potencijal glagola odnosno realizira se njegovo sekundarno značenje.

Klasifikacija glagola prema semantičko-sintaktičkim obilježjima razvrstava glagole u skupine s obzirom na značenja, ali i tipične sintaktičke osobine (Levin 1993, Mikelić

Preradović 2019). Na primjer, glagol *glodati* u hrvatskom jeziku nalazi se u skupini glagola *načina konzumacije* za koje je karakteristična dopuna izravni objekt u akuzativu. Ta dopuna precizira koja se vrsta hrane/pića konzumira (Mikelić Preradović 2019). Na primjer uz glagol *glodati* vidljivo je da je vršitelj radnje najčešće živo biće (čovjek ili životinja), a da ono što je podvrgnuto glagolskoj radnji je konkretan (tvrđi) predmet (drvo, namještaj, kost). Stoga, takvu okolinu u kojoj se pojavljuje glagol *glodati*, smatramo tipičnom okolinom za glagol. U tim okolinama očekujemo da će značenje koje glagol prenosi biti tipično značenje kao u primjerima (3.1.) i (3.2.).

(3.1.) *Pas u stanu mora imati puno igračka pa neće glodati namještaj.* (hrWaC)

(3.2.) *Pes je ves čas glodal kost.* (slWaC)

S druge strane, uz dopune koje označavaju nešto apstraktno (npr. *tema*), dolazi do aktivacije kvalitativno drugačijeg značenja, a koje je metaforičko proširenje primarnog značenja kao u primjeru (3.3.) i (3.4.).

(3.3.) *Peđa Matvević i društvo glodali temu o revoluciji i književnosti.* (hrWaC)

(3.4.) *Kljub temu tiste, ki se zanj še niso odločile, glodajo vprašanja in vrtajo dvomi.* (slWaC)

Glagole konzumacije (53. skupina), Mikelić-Preradović (2019: 64-65) određuje kao tranzitivne uz koje dolazi dopuna u akuzativu (npr. *glodati kukuruz*), uz iznimku primarnih tj. osnovnih glagola koji su određeni kao intransitivni (npr. *jesti*), no uz njih može stajati dopuna koja precizira hranu koja se konzumira (npr. *jesti sladoled*). Budući da uz sve glagole konzumacije može dolaziti dopuna u akuzativu, u radu je provedena njihova analiza u SVO konstrukciji.

Pri preliminarnoj analizi glagola konzumacije, utvrđeno je da se uz glagole može pojaviti jedna od tri moguće dopune:

(1) Konkretno imenice s obilježjem živosti

Imenice s obilježjem konkretnosti smatramo one imenice koje označavaju pojave koje su dostupne osjetilnom iskustvu, odnosno pojave koje je moguće neposredno osjetilno

doživjeti (Paivio 1968, Peti-Stantić 2018), kao što su *pas*, *kuća*, *planina* ili *vatra*. U mjerenjima s ispitanicima čiji su rezultati dostupni u Hrvatskoj psiholingvističkoj bazi (Peti-Stantić i dr. 2018), u nastavku HPB, takve su imenice procijenjene iznad 3,5.

Imenice s obilježjem živosti označavaju živa bića, i to najčešće ljude i životinje. Biljke, premda biološki žive, jezično su markirane kao nežive (Radanović et al. 2016). Naime, u hrvatskom i slovenskom jeziku živost je morfološki obilježena genitivno-akuzativnim sinkretizmom što je vidljivo iz primjera (3.5.), (3.6.), (3.7.), (3.8.), (3.9.) i (3.10.) u kojima se imenice *pas* i *hrast*, premda su obje biološki žive, različito sklanjaju. Imenica *pas* u genitivu i akuzativu ima nastavak -a, kao i druge imenice muškoga roda u hrvatskom i slovenskom jeziku (-a, -e, -i deklinacijske vrste)⁸, dok se imenica muškoga roda *hrast* sklanja kao i neživa imenica muškoga roda *kamen* jeziku (jednaka je u nominativu i akuzativu), a isto se ostvaruje i u slovenskom jeziku.

(3.5.) *Ovdje stoji pas.* N.SG.NOM.ANIM.

(3.6.) *Ovdje stoji hrast/kamen* N.SG.NOM.INANIM.

(3.7.) *Nema više njegovog psa* N.SG.GEN.ANIM.

⁸U hrvatskom jeziku po a-sklonidbi dekliniraju se: 1) imenice muškog i srednjeg roda čiji nominativ jednine završava na glasovno neispunjeni nastavak -Ø (*jelen-Ø*, *dijet-e-Ø*); imenice srednjeg roda čija osnova u nominativu jednine završava samoglasnikom -e proširuju osnovu suglasnicima -n- ili -t- u svim kosim padežima osim u akuzativu jednine (*ime*, *dugme*, *tele*, *dijete*), 2) imenice muškog i srednjeg roda čiji nominativ jednine završava na nastavke -o i -e (*domin-o*, *Mark-o*, *Hrvoj-e*; *sel-o*), 3) imenica *doba*.

Po e-sklonidbi dekliniraju se: 1) imenice ženskog i muškog roda koje u nominativu jednine završavaju na -a (*žen-a*, *An-a*; *tat-a*), 2) imenice muškog roda koje u nominativu jednine završavaju na -o i -e (*med-o*, *Ant-e*), 3) dvosložna ženska imena odmila s dugouzlaznim naglaskom koja u nominativu jednine završavaju na -e (*Mar-e*, *Kat-e*), 4) imenica *mati*.

Po i-sklonidbi dekliniraju se: 1) imenice ženskog roda koje u nominativu jednine završavaju glasovno praznim nastavkom -Ø (*noć-Ø*, *kost-Ø*) 2) imenica *kći*.

(3.8.) *Nema više njegovog hrasta/kamena.* N.SG.GEN.INANIM

(3.9.) *Vidim njegovog psa.* N.SG.ACC.ANIM

(3.10.) *Vidim njegov hrast/kamen.* N.SG.ACC.INANIM

Dakle, za imenice muškoga i srednjega roda živost je u hrvatskom i slovenskom jeziku moguće odrediti i morfološki, a za imenice ženskoga i srednjega roda samo semantički. Stoga, u korpusnom dijelu istraživanja prikupljamo samo imenice muškoga roda jer su one, zbog G-A sinkretizma, u korpusu označene na živost⁹.

Konkretne imenice s obilježjem živosti najčešće dolaze kao subjekti u konstrukcijama s glagolima konzumacije, kao u primjerima (3.11.) i (3.12.), stoga takvo okruženje smatramo tipičnim za glagole konzumacije.

(3.11.) *Bila sam užasnuta kad sam vidjela kako moj devetogodišnji **sin jede šećer** iz velike posude na kuhinjskom ormariću.* (hrWaC)

(3.12.) ***Slovenec** je zjutraj v nekem lokalu v Ljubljani pil kavo in **jedel toast**.* (slWaC)

No, na mjestu izravnog objekta, nerijetko se nalaze imenice s obilježjem živosti premda je riječ o hrani koja, biološki gledano, može (3.13.) i (3.14.), ali i ne mora biti živa (3.15.) i (3.16.).

(3.13.) *Vidjela sam jednom kako **medvjed jede lososa**.* (hrWaC)

(3.14.) *Tam, kjer je **medved pojedel lososa**.* (google.com)

(3.15.) *Dobit ćete video kako **lovac jede medvjeda**.* (hrWaC)

(3.16.) *Gleda **ljudi, ki jejo odojka**.* (slWaC)

⁹ Imenice muškog roda s obilježjem živosti moguće je u korpusu hrWaC (Ljubešić i Klubička 2014) pretraživati u akuzativu koristeći se morfosintaktičkom oznakom [tag="Ncmsay"].

(2) Konkretno imenice s obilježjem neživosti

Konkretno imenice s obilježjem neživosti najčešće dolaze kao direktni objekti u konstrukcijama s glagolima konzumacije, a specificiraju vrstu hrane koja se konzumira (3.17.) i (3.18.).

(3.17.) *Za doručak smo jeli kruh s paštetom.* (hrWaC)

(3.18.) *Za zajtrk smo jedli kruh.* (slWaC)

(3) Apstraktne imenice

Za razliku od konkretnih imenica, čiji je referent osjetilno dostupan, do referenta apstraktnih riječi nije moguće neposredno osjetilno doprijeti, a njihova se značenja onda definiraju drugim riječima (Peti-Stantić i dr. 2021). Takve su riječi npr. *filozofija* ili *posebnost*. To su riječi koje su u HPB-u procijenjene prosječnom ocjenom ispod 3,5. Rijetko dolaze kao dopune glagola konzumacije, a kada se to događa, okolina aktivira sekundarna značenja glagola, najčešće metaforička, kao što je to slučaj u već spomenutom primjeru (3.3.) u kojem govornici *glođu temu*, čije značenje možemo objasniti kao *govoriti dugo i vrlo iscrpno o određenoj temi čak i kada ponestane sadržaja*, kao i doslovno *glodanje (kosti)* što je izvor ovoj metafori.

Premda je kod apstraktnih imenica naizgled nemoguće govoriti o živosti, u HPB-u su pronađeni primjeri imenica koje su markirane kao žive i procijenjene apstraktnima s prosječnom ocjenom ispod 3,5. Riječ je o imenicama kao što su *stvaratelj*, *dobrovoljac*, *agnostik*, *vizionar*, *neistomišljenik* i slično. Smatramo da su tako procijenjene jer su vrlo shematične i ispitanicima je teško vizualizirati referenta. Premda u prikupljanju korpusa nismo naišli na takav primjer, ne isključujemo da je teoretski moguć.

Preliminarna analiza glagola konzumacije pokazala je da oni najčešće dolaze u konstrukcijama u kojima je na mjestu subjekta konkretna imenica s obilježjem živosti, a na mjestu izravnog objekta konkretna imenica s obilježjem neživosti i živosti. Takve ćemo konstrukcije smatrati tipičnima. Očekujemo da će netipične okoline aktivirati metaforički

potencijal kod glagola konzumacije u hrvatskom i slovenskom jeziku. Stoga su postavljene sljedeće hipoteze:

H1: Pojava netipične imenice na mjestu subjekta glagola konzumacije aktivirat će njegov metaforički potencijal.

H2: Pojava netipične imenice na mjestu izravnog objekta glagola konzumacije aktivirat će njegov metaforički potencijal.

3.2. Metodologija

Kako bismo ispitali metaforički potencijal glagola konzumacije u hrvatskom i slovenskom jeziku, odredili smo kriterije kojim ćemo ispitati željeno, pokušavajući zadržati što veću razinu objektivnosti u procjeni razlika u značenju između dva jezika.

Provedeno istraživanje temelji se na podacima dobivenim iz nekoliko izvora:

1. CROVALLEX Valencijski leksikon glagola hrvatskoga jezika (Mikelić Preradović 2019)
2. Veliki suvremeni dvojezični slovensko-hrvatski i hrvatsko-slovenski rječnik (Peti-Stantić 2014)
3. Jednojezični mrežni rječnici za slovenski i hrvatski (mrežno izdanje rječnika SSKJ2 i Hrvatski jezični portal)
4. Mrežni korpusi hrWaC za hrvatski i slWaC za slovenski (Ljubešić i Klubička 2014).

3.2.1. Prikupljanje glagola konzumacije

U prvom koraku prikupljeni su svi glagoli konzumacije u hrvatskom jeziku na temelju valencijskog leksikona glagola hrvatskoga jezika (Mikelić Preradović 2019) u kojem su glagoli hrvatskoga jezika klasificirani u nekoliko skupina prema svojim semantičkim i sintaktičkim karakteristikama. Podudaran valencijski leksikon, koliko nam je poznato, nije dostupan za slovenski jezik. Glagoli konzumacije hrvatskoga jezika svrstani su u 53. kategoriju, naziva *glagoli konzumacije*, koja je dodatno podijeljena na 5 kategorija. U kategoriju je uključeno 80 glagola. Prijevodi glagola su navedeni prema dvojezičnom hrvatsko-slovenskom riječniku (Peti-Stantić 2014), a u nastavku su navedeni u zagradama:

*blagovati**, *častiti se**, *dojiti* (sl. *dojiti*), *doručkovati* (sl. *zajtrkovati*), *gablati* (sl. *malicati*), *glodati* (sl. *glodati*), *gojiti* (sl. *gojiti*), *gostiti se* (sl. *gostiti se*), *grickati* (sl. *grickati*), *gristi* (sl. *gristi*), *gucnuti* (sl. *srkniti*), *gutati* (sl. *požirati*, *goltati*), *gutnuti* (sl. *požreti*), *hraniti se* (sl. *hraniti se*), *hraniti* (sl. *hraniti*), *hrskati* (sl. *hrustati*), *ishranjivati* (sl. *prehranjevati*), *ispasti**, *ispijati* (sl. *izpijati*), *ispiti* (sl. *izpiti*), *jesti* (sl. *jesti*), *klopiti**, *kljucati* (sl. *kljuvati*), *kljukati**, *krcati**, *krckati* (sl. *hreščati*), *krmiti* (sl. *krmiti*), *lizati* (sl. *lizati*), *lokati* (sl. *lokati*), *marendati**, *mljackati* (sl. *mlaskati*), *mrsiti* (sl. *mršiti*), *nagrizati* (sl. *najedati*), *nahraniti se* (sl. *nahraniti se*), *nahraniti* (sl. *nahraniti*), *napasti* (*pasući nahraniti*)*, *naslađivati se**, *nazdravljati* (sl. *nazdravljati*), *njupati**, *objedovati* (sl. *obedovati*), *oblizavati**, *opiti se* (sl. *opiti se*), *pirovati**, *pasti* (sl. *pasti*), *pijuckati* (sl. *srkati*), *pitati* (*davati hranu u usta*)*, *piti* (sl. *piti*), *pobrstiti**, *pojesti* (sl. *pojesti*), *pokljucati* (sl. *pokljuvati*), *popasti* (sl. *popasti*), *popiti* (sl. *popiti*), *potamaniti* (sl. *iztrebiti*), *potegnuti* (*dim*, *gutljaj*)*, *povući* (*dim*)*, *pozobati* (sl. *pozobati*), *prehraniti* (sl. *prehraniti*), *prehranjivati* (sl. *prehranjevati*), *preživati* (sl. *preževovati*), *prigristi* (sl. *prigrizniti*), *prihraniti* (sl. *krmiti*), *prikrmiti**, *prizalogajiti**, *progutati* (sl. *pogoltniti*), *proždirati* (sl. *žreti*), *ručati* (sl. *kositi*), *sisati* (sl. *sesati*), *sladiti se* (sl. *sladkati se*), *smazati* (sl. *zmazati*), *srkati* (sl. *srebat*), *šopati* (sl. *šopati*), *toviti* (sl. *rediti*), *utovljivati**, *užinati* (sl. *malicati*), *večerati* (sl. *večerjati*), *zaliti* (sl. *zaliti*), *založiti* (sl. *použiti*), *zasititi* (sl. *nasititi*), *žderati* (sl. *žreti*), *žvakati* (sl. *žvečiti*).

* nije ponuđen prijevodni ekvivalent u Rječniku (Peti-Stantić 2014)

Daljnja potklasifikacija glagola konzumacije u hrvatskom jeziku (Mikelić Preradović 2019) uključuje pet kategorija:

(1) Osnovni glagoli konzumacije (53.1.) : *hraniti se*, *jesti*, *nahraniti se*, *pojesti*, *piti*, *popiti*.

Značenjski, ova se kategorija odnosi na jednostavnije glagole konzumacije koji označavaju uzimanje hrane i tekućine. Svi su “neprijelazni i ne uzimaju dopunu, no ako se javljaju u prijelaznom obliku, tada direktni objekt precizira o kojoj se hrani odnosno piću radi” (Mikelić Preradović 2019: 64).

(2) Glagoli načina konzumacije (53.2.): *glodati, grickati, gristi, gucnuti, gutati, gutnuti, hrskati, ispasti, ispijati, ispiti, klopiti, ključati, krcati, krckati, lizati, lokati, mljackati, mrsiti, nagrizzati, njupati, oblizavati, opiti se, pasti, pijuckati, pobrstiti, poključati, pozobati, popasti, potamaniti, potegnuti (dim, gutljaj), povući (dim), preživati, prigristi, prizalogajiti, progutati, proždirati, sisati, srkati, smazati, zaliti, založiti, žderati, žvakati.*

Glagoli u ovoj kategoriji odnose se na preciziranje načina konzumacije hrane i pića, a uglavnom se odnose na brzu konzumaciju. Većina ih je prijelazna, a izravni objekt u akuzativu precizira vrstu konzumirane hrane/pića (Mikelić Preradović 2019: 65).

(3) Glagoli vremena konzumacije (53.3.): *doručkovati, marendati, gablati, objedovati, ručati, užinati, večerati.*

Svi glagoli u ovoj kategoriji odnose se na konzumaciju obroka u određen dio dana (npr. jutro, sredina dana, večer) te su tvorbeno vezani “s imenicama koje imenuju obroke (doručak, ručak, itd)”. Uglavnom se javljaju intranzitivno, no uz dopunu u akuzativu preciziraju vrstu hrane koja se konzumira, npr. *doručkovati marmeladu.*

(4) Glagoli hranjenja (53.4.): *dojiti, gojiti, hraniti, ishranjivati, kljukati, krmiti, nahraniti, napasti (pasući nahraniti), pitati (davati hranu u usta), prehraniti, prehranjivati, prihraniti, prikrmili, šopati, toviti, utovljivati, zasititi.*

Glagoli hranjenja razlikuju se od ostalih glagola konzumacije jer im kao dopuna dolazi objekt s obilježjem živosti (npr. hraniti bebu). „Ne preciziraju način ili sredstvo, [ali] mogu imati izborni dodatak koji se izriče imenicom u instrumentalu” (Mikelić Preradović 2019: 65), npr. *čuvari ga hrane bananama.*

(5) Glagoli uživanja u konzumaciji (53.5.): *blagovati, častiti se, gostiti se, naslađivati se, nazdravljati, parvati, sladiti se.*

Posljednja potklasa također obuhvaća glagole kojima se precizira način konzumacije jela i pića, no u odnosu na prethodnu kategoriju glagola načina konzumacije (53.2.), ovi se

glagoli odnose na sporiju konzumaciju jela i pića. Uglavnom su neprijelazni, a u prijelaznom obliku odnose se na preciziranje vrste konzumirane hrane i pića (npr. *blagujemo pečenku*). Vrijedi spomenuti da se glagoli ove skupine uvelike odnose na konzumaciju i pića i hrane (npr. značenje glagola *blagovati, častiti se, gostiti se, naslađivati se i sladiti se* može se odnositi i na hranu i na piće).

Vidljivo je da uz glagole pripadnike kategorija *osnovni glagoli konzumacije, glagoli vremena konzumacije* i *glagoli uživanja u konzumaciji* ne dolazi obavezna dopuna, no kada se ona pojavljuje kao direktni objekt (u akuzativu), odnosi se na preciziranje hrane koja se konzumira. Kod kategorije *glagoli načina konzumacije*, dolazi isključivo dopuna u akuzativu, tj. direktni objekt kako bi se precizirala hrana ili piće koje se konzumira, dok je specifičnost kategorije *glagoli hranjenja* u tome što je izravni objekt živi entitet koji se hrani, ali može imati i dodatnu dopunu u instrumentalu kojom se precizira način ili sredstvo hranjenja, kao u uz glagole uživanja u konzumaciji (Tablica 1).

Tablica 1: Glagoli konzumacije s obzirom na semantička i sintaktička obilježja

	značenje skupine	Primjer	obveznost dopune	fakultativna dopuna
Osnovni glagoli konzumacije (53.1.)	uzimanje hrane i tekućine	<i>jesti, piti</i>	neprijelazni i ne uzimaju dopunu	uz dopunu u AK preciziraju vrstu hrane
Glagoli načina konzumacije (53.2.)	način konzumacije	<i>glodati, pijuckati</i>	prijelazni, dopuna u AK	
Glagoli vremena konzumacije (53.3.)	vrijeme konzumacije	<i>doručkovati, marendati</i>	neprijelazni i ne uzimaju dopunu	uz dopunu u AK preciziraju vrstu hrane
Glagoli hranjenja (53.4.)	hranjenje živih entiteta	<i>hraniti, šopati</i>	prijelazni, dopuna u AK s obilježjem živosti	uz imenicu u INST preciziraju način ili sredstvo hranjenja
Glagoli uživanja u konzumaciji (53.5.)	polagana konzumacija hrane i pića u kojoj se uživa; većina glagola je hiperonim glagolima hranjenja i pijenja	<i>blagovati, gostiti</i>	neprijelazni i ne uzimaju dopunu	uz dopunu u AK preciziraju vrstu hrane, uz imenicu u INST preciziraju vrstu hrane

3.2.2. Usporedba zabilježenih značenja u dvojezičnom hrvatsko-slovenskom rječniku

Za potrebe ovoga istraživanja naprije smo odredili prijevodne ekvivalente analiziranih glagola konzumacije za slovenski jezik koristeći dvojezični hrvatsko-slovenski rječnik (Peti-Stantić 2014). U nastavku donosimo tablični pregled glagola konzumacije u hrvatskom i slovenskom jeziku (Tablica 2).

Tablica 2: Usporedba prijevodnih ekvivalenata glagola konzumacije u hrvatskom i slovenskom jeziku

hrvatski	slovenski
blagòvati	*
dòjiti	dojíti
gäblati	málicati
glòdati	glódati
gòjiti	gojíti
grìckati	gríckati
grìsti	grísti
gücnuti	skrniti
gütati	požirati
gütnuti	požreti
hrániti	hraníti
hřskati	hrústati
ispíjati	izpíjati
ispiti	izpíti
jësti	jésti
kljücati	kljúvati
klópati	*
křckati	hřeščati

lízati	lízati
lòkati	lókati
marèndati	*
mljäckati	mláskati
nahrániti	nahraniti
njüpati	*
objedovati	obedováti
òpiti	opíti
pāsti	pásti
pijückati	sřkati
pïti	píti
pobzstiti	*
pòjesti	pojésti
pokljucati	pokljúvati
pòpāsti	popásti
pòpiti	popiti
potamániti	iztrebiti
pozòbati	pozobáti
prehrániti	prehrániti
prehranjívati	prehranjeváci
preživati	prežvekováci
prìgristi	prigrízniiti
prihrániti	křmíti
prizalogajiti	*
progùtati	pogòltniti
pròždirati	žreti
rúčati	kósiti
sřsati	sesáti
smāzati	zmazati
šöpati	šöpaci
sřkati	srébati

tòviti	redíti
ùžinati	málicati
zàsítiti	nasítiti
žvákati	žvečiti

* bez odgovarajućeg prijevodnog ekvivalenta u dvojezičnom rječniku (Peti-Stantić 2014)

Cjelovita baza glagola konzumacije (v. Appendix) pripremljena je u programu za obradu podataka Microsoft Excelu jer nam je omogućio jednostavno prikupljanje i naknadnu obradu teksta.

Za glagole koji su u Tablici 2 označeni zvjezdicom (*) nije ponuđen odgovarajući prijevodni ekvivalent u dvojezičnom rječniku, no njihova su značenja obrađena na temelju jednojezičnih rječnika ako je to bilo moguće.

3.2.3. Usporedba zabilježenih značenja u jednojezičnim rječnicima

U sljedećem smo koraku za oba jezika pronašli i usporedili ponuđena značenja koja su navedena u najvećim jednojezičnim rječnicima za hrvatski (Hrvatski jezični portal) i slovenski (Slovar slovenskega knjižega jezika) jezik. Cilj je ovog dijela analize bio usporediti značenja glagola konzumacije u oba jezika i utvrditi eventualne razlike u primarnim i metaforičkim značenjima. Ujedno je cilj ovog dijela analize ispitati jesu li sve uporabe glagola konzumacije koje nalazimo u analizi korpusa, odnosno autentičnih tekstova, zabilježene u rječnicima.

Kod analize glagola, uočena je razlika u rječnicima pri definiranju glagola gdje se u slovenskom rječniku pojavljuje termin *ekspresivna* upotreba, dok u hrvatskom rječniku stoji *preneseno značenje*. U hrvatskom su metaforička značenja označena kraticom *pren.*, dok su u slovenskom označena kraticom *ekspr.*, no neovisno o razlikama u označavanju, u rječniku to smatramo neusporedivim. Ekspresivna upotreba naglašava izražavanje posebnosti, oblika ili glasa neke riječi. Npr. *šljapkati* je ekspresivna riječ, budući da sam glagol podsjeća na zvuk hodanja po vodi. S druge strane, preneseno značenje naglašava prijenos značenja na drugu riječ, kako bi se istakla neka zajednička značajka (npr. *lisac - lukavac*). U korpusu smo na

takvu situaciju naišli kod više glagola kao npr. *gutati* (sl. *goltati*), vidljivo u primjerima (3.19.) i (3.20.).

U *Slovarju slovenskega knjižnega jezika* kod pretraživanja glagola konzumacije *jesti*, pronađeno je više ekspresivnih značenja, kao i u *Hrvatskom jezičnom portalu*. U sljedećim primjerima prikazujemo drugačiju vrstu označavanja tj. upotrebu izraza *ekspresivno* (*ekspr.*) i *preneseno* (*pren.*), iako nose jednako značenje.

(3.19.) *ekspr. vznemirjati, mučiti* (npr. *jedlo ga je in peklo*)

(3.20.) *pren. izjedati koga, dosađivati* (npr. *jela ga je krivnja*)

Posljednji proveden korak u analizi je ekscerpiranje analiziranih glagola u traženoj konstrukcijskoj okolini. Time smo, smatramo, dobili uvid u sličnosti i razlike u metaforičkom potencijalu glagola konzumacije između hrvatskoga i slovenskoga jezika.

3.2.4. Usporedna analiza korpusnih podataka

Analiza dopuna glagola konzumacije pokazala je da se oni najčešće pojavljuju u sljedećim konstrukcijskim obrascima:

1. N_{ANIM, CON} V N_{INANIM, CON}
2. N_{ANIM, CON} V N_{ANIM, CON}

U prvom tipu, riječ je o skupinama *osnovni glagoli konzumacije*, *glagoli načina konzumacije*, *glagoli vremena konzumacije* i *glagoli uživanja u konzumaciji*, koje se najčešće pojavljuju uz imenice s obilježjem neživosti (INANIM) i konkretnosti (CON) na mjestu objekta, dok im na mjestu subjekta dolazi imenica s obilježjem živosti. U takvim okolinama značenja glagola konzumacije uglavnom su doslovna, kao u primjeru (3.21.) u kojem se ostvaruje primarno značenje glagola *gutati* (HJP). U drugom tipu, radi se o skupini *glagoli hranjenja* koja se najčešće pojavljuje uz imenice s obilježjem živosti (ANIM) i konkretnosti (CON) na mjestu subjekta i objekta.

(3.21.) *Beba guta kruh/oslića.* *

**nominativno-akuzativni sinkretizam (u nastavku N/A) imenica muškoga roda u jednini koja označava neživo, a sklanja se kao živa imenica*

No, u okolini u kojoj subjekt ima obilježje neživosti, dolazi do aktivacije metaforičkog potencijala te se glagolsko značenje kvalitativno mijenja kao u primjeru (3.22.) gdje glagol označava *činiti da nešto nestane, uništavati* značenje koje rječnik hrvatskog jezika ne bilježi, dok je u slovenskom rječniku takvo značenje navedeno (3.23.).

(3.22.) *Vatra guta kuću.*

(3.23.) *Plamen požira gospodarsko poslopje.* (SSKJ2)

Ujedno, kako što je i ranije navedeno, apstraktne imenice također će aktivirati metaforički potencijal glagola, kao u primjerima (3.24. i 3.25.) u kojima dolazi do aktivacije sekundarnih značenja.

(3.24.) *Marija guta teoriju.*

(3.25.) *Goltati gnev.* (SSKJ2)

Svi su glagoli uneseni u bazu, a korpusnom pretragom smo ispitali u kakvim se konstrukcijama glagoli mogu nalaziti. Izdvojili smo, stoga, za svaki glagol primjer u kojem se pojavljuje uz dopune s obilježjima (1) konkretnosti i živosti, (2) konkretnosti i neživosti i (3) apstraktnosti i neživosti i prema tome ih kategorizirali u narednom poglavlju. Primjere s apstraktnim imenicama s obilježjem živosti nismo pronašli, no moguće je da se u korpusu nalaze.

4. KATEGORIZACIJA

Prikupljeni materijal podijeljen je u dvije skupine s obzirom na potencijal glagola da proširi svoje značenje u odgovarajućem kontekstu:

1. glagoli s metaforičkim potencijalom
2. glagoli bez metaforičkog potencijala.

4.1. Glagoli s metaforičkim potencijalom u hrvatskom i slovenskom jeziku

U ovu kategoriju ubrojeni su glagoli s metaforičkim potencijalom koji uz primarno značenje imaju barem jedno metaforičko proširenje potvrđeno korpusom. Kategorija glagola s metaforičkim potencijalom broji 30 glagola: *glodati* (sl. *glodati*), *gojiti* (sl. *gojiti*), *grickati* (sl. *grickati*), *gristi* (sl. *gristi*), *gutati* (sl. *požirati*), *gutnuti* (sl. *požirati*), *hraniti* (sl. *hraniti*), *ispijati* (sl. *izpijati*), *ispiti* (sl. *izpiti*), *jesti* (sl. *jesti*), *kljucati* (sl. *kljuvati*), *lizati* (sl. *lizati*), *mljackati* (sl. *mlaskati*), *nahraniti* (sl. *nahraniti*), *opiti* (sl. *opiti*), *piti* (sl. *piti*), *pojesti* (sl. *pojesti*), *pokljucati* (sl. *pokljuvati*), *popiti* (sl. *popiti*), *potamaniti* (sl. *iztrebiti*), *prehraniti* (sl. *prehraniti*), *preživati* (sl. *prežvekovati*), *prigristi* (sl. *prigrizniti*), *progutati* (sl. *pogoltniti*), *proždirati* (sl. *žreti*), *sisati* (sl. *sesati*) *šopati* (sl. *šopati*), *toviti* (sl. *rediti*), *zasititi* (sl. *nasititi*) i *žvakati* (sl. *žvečiti*).

Kod nekih glagola konzumacije koji se najčešće koriste u doslovnom smislu, primjećena je veća semantička varijabilnost kod dopuna te imaju visok metaforički potencijal u prisustvu neprototipnih dopuna kao što je to u primjerima (4.3.), (4.4.), (4.5.) i (4.6.). Na primjer, glagol *gutati* (sl. *požirati*) prema klasifikaciji glagola hrvatskog jezika na temelju sintaktičko-semantičkih obilježja (Mikelić Preradović 2019) pripada skupini glagola prema načinu konzumaciju (53.2). Značenjski se odnosi na potiskivanje zalogaja (hrane) i gutljaja (pića) u jednjak i želudac (HJP). Iako se u ukupnom korpusu hrvatskoga jezika pojavljuje gotovo 18 puta manje od glagola *jesti* (v. Tablicu 3) koji bi se mogao smatrati prototipom kategorije glagola konzumacije, analiza pokazuje da glagol *gutati* ima veći metaforički potencijal, odnosno korpusna je analiza pokazala da se realizira veći broj metaforičkih proširenja.

Tablica 3: Učestalost pojavljivanja glagola *jesti* i *gutati* u korpusima hrWaC i slWaC

	hrv. jesti sl. jesti	per mil.	hrv. gutati sl. požirati	per mil.
hrWaC	189764	135,76	10843	7,76
slWaC	79370	88,59	3560	3,97

Značenjska proširenja proizlaze iz njegovog primarnog značenja potiskivanje hrane i pića u jednjak. Čin gutanja podrazumijeva prijenos hrane iz okoline u tijelo, zbog čega ona više nije vidljiva (internalizacija). Ovaj je proces metaforički preslikan na različite domene te se smatra jednim od najplodnijih glagola konzumacije u realizaciji sekundarnih značenja, ne samo za hrvatski i slovenski (Newman 1997, 2009). U doslovnom značenju u SVO konstrukciji s izravnim objektom, konkretna imenica s obilježjem neživosti koja se odnosi na hranu, u oba jezika je najčešća dopuna glagolu *gutati* (4.1.) i (4.2.).

(4.1.) *Tomo je slušao Škoru i gutao kebab.* (hrWaC)

(4.2.) *Otrok resnično požira hrano.* (slWaC)

Na tijelo se gleda kao na spremnik u koji ide hrana. Vršitelj radnje je živ i uključuje jasan prijelaz iz vidljivosti i izvan tijela u to da više nije vidljiv i unutar tijela (Newman 1997: 216). Glagol se koristi kako bi opisali mnoge različite vrste internalizacije, bilo doslovno ili metaforički.

U nekim situacijama, metaforičko proširenje glagola *gutati* može aktivirati značenje *vrlo pozorno slušati ili čitati*, što je vidljivo u primjeru (4.3.), u kojem se značenja navedenih primjera iz hrvatskog i slovenskog korpusa odnose na *čitanje u velikoj mjeri* što dodatno potvrđuje dopuna (*knjiga za knjigom*), te adverbijal *hlastno (naglo)* u slovenskom.

(4.3.) *Jer je tada imao vremena za čitanje pa bi gutao knjigu za knjigom.* (hrWaC)

(4.4.) *Navsezadnje je že kot najstnik, ki je hlastno požiral knjige.* (slWaC)

U korpusima je uočeno i još jedno značenje koje također smatramo metaforičkim proširenjem primarnoga značenja, a odnosi se na uzrokovanje potpunog fizičkog nestajanja, kao u primjerima (4.5) i (4.6).

(4.5.) *Plamen guta njihovu kuću.* (hrWaC)

(4.6.) *Plamen požira gospodarsko poslopje.* (slWaC)

Vršitelj radnje u ovim primjerima nema obilježje živosti (*plamen*), no omogućuje aktivaciju sekundarnog značenja *učiniti da nešto nestane*. Ovo značenje nije navedeno u hrvatskom jednojezičnom rječniku (HJP), ali ga nalazimo zabilježenim u slovenskom jednojezičnom rječniku (SSKJ2) te je korpusno ovjereno u oba jezika.

Premda je velik dio leksika u hrvatskom i slovenskom jeziku izrazom i sadržajem podudaran, leksičko-semantički odnosi među jezicima nisu jednostavni. Na primjer, premda u slovenskom jeziku nalazimo izrazom bliski glagol *goltniti*, njegovo je značenje *brzo, naglo što reći, govoriti* (SSKJ2) te bismo dva glagola, slovenski *goltniti* i hrvatski *gutnuti* mogli smatrati lažnim prijateljima. Odnos dvaju leksema dodatno komplicira činjenica da se u bliskom značenju koje se odnosi na glasanje u hrvatskom koristi glagol *guknuti* (4.7.).

(4.7) *Prije nisam mogla ni dvije-tri rečenice **guknuti** za novine.* (hrWaC).

U svim primjerima metafora kod glagola konzumacije, govori se o obuhvaćanju nečega (*napraviti da nešto nestane*) gdje predmet iz vidljivoga stanja prelazi u nevidljivo, tj. internalizira se, što objašnjava zašto se glagol konzumacije *gutati* povezuje i koristi metaforički u različitim situacijama.

Analiza je pokazala da se glagol *gutati* koristi u gotovo istom sintaktičkom okruženju kao i njegov prefigurirani svršeni parnjak, a oba su visoko frekventna u korpusu (Tablica 4).

Tablica 4: Učestalost pojavljivanja glagola *progutati* i *pogoltniti* u korpusima hrWaC i slWaC

	hrv. <i>progutati</i> sl. <i>pogoltniti</i>	per mil.
hrWaC	15480	11,08
slWaC	4686	5,23

U prefiguriranim primjerima, kao npr. kod glagola *progutati* (sl. *pogoltniti*), otkriva se znatan broj metaforičkih proširenja u kojima se uz njegovo ustaljeno primarno značenje,

preuzima također apstraktan smisao riječi u različitim kontekstima, kao što je vidljivo u primjerima (4.1) i (4.2). Osim što se glagol *progutati* koristi za opisivanje fizičkog iskustva i vizualne percepcije neke stvari koja nestaje, nalazi se i u konstrukcijama u kojima subjekt upravlja određenom emocijom, tj. savladava ju u potpunosti. Gutanje se također može metaforički koristiti za signaliziranje suzdržanosti, kontrole ili potiskivanja, obično nekog snažnog osjećaja ili emocije. Emocionalno potiskivanje metaforički je povezano sa fizičkim činom gutanja, tj. guranja hrane ili pića dolje kroz jednjak, kao u primjerima (4.8.) i (4.9.).

(4.8.) *Ipak sam progutala strah.* (hrWaC)

(4.9.) *Zvone je pogoltnil jezo.* (slWaC)

Isto tako, glagol se ostvaruje i u kontekstu gdje je vršitelj radnje živ, a objekt apstraktan te opisuje radnju koju obavljamo kada u doslovnom smislu progutamo hranu, iako se odnosi na fizički neopipljivu stvar. U hrvatskom je to vidljivo u primjeru (4.10.), ali nije potvrđeno u korpusu slovenskog jezika.

(4.10.) *Čovjek je progutao laž.* (hrWaC)

Na temelju broja i vrsta primjera pronađenih u korpusima, može se reći da glagol *gutati* (sl. *požirati*) ima brojna metaforička proširenja koja su sva povezana primarnim značenjem potiskivanja hrane kroz usta u jednjak/želudac. U svim prikazanim situacijama, može se vidjeti da je temelj metaforičkih proširenja glagola *gutati* način na koji ljudi konceptualiziraju konzumaciju.

Zaključno, glagol *gutati* uz subjekt s obilježjem živosti i objekt s obilježjem neživosti i konkretnosti ima primarno značenje *potiskivati zalogaje (hrane) i gutljaje (pića) u jednjak i želudac*, dok s objektom s obilježjem apstraktnosti (npr. *strah*) aktivira sekundarno značenja *zatamljivanja emocije*. Uočeno je da se glagol javlja i uz subjekt s obilježjem apstraktnosti (npr. *inflacija*), uz koji se također aktiviraju dodatna značenja *uništavanja čega*. S obzirom na to da su brojni primjeri u kojima u odgovarajućim uvjetima dolazi do aktivacije metaforičkog značenja, ovaj glagol u oba je jezika glagol visokog metaforičkog potencijala, a značenja možemo svrstati u nekoliko tipova s obzirom na okolinu u kojoj se aktiviraju:

1. Doslovno značenje: N_ANIM V N_INANIM

2. Preneseno značenje: N_ANIM V N_INANIM
3. Preneseno značenje: N_ANIM V N_ANIM
4. Preneseno značenje: N_ANIM V N_APS

Tablica 5: Prikaz okolina u kojima glagoli *gutati* (hr.) i *požir* (sl) aktiviraju metaforički potencijal

	CVL	OKOLINA	Hrvatski		hrWaC	slovenski	slWaC
DOSL	53.2.	N_ANIM V N_INANIM	gùtati_1_1	potiskivati zalogaje (hrane) i gutljaje (pića) u jednak i želudac	Tomo je slušao Škoru i gutao kebab	požirati_1_1	otrok resnično požira hranu
MTF	53.2.	N_ANIM V N_INANIM	gùtati_2_1	vrlo pažljivo slušati ili čitati	jer je tada imao vremena za čitanje pa bi gutao knjigu za knjigom	požirati_2_1	navsezadnje je že kot najstnik, ki je hlastno požiral knjige
MTF	53.2.	N_ANIM V N_ANIM	gùtati_3_1	vrlo pažljivo slušati ili čitati (živost je metonimija u dopuni)	zagrebačka je publika s velikim tekom gutala Profesionalca	požirati_3_1	Kar me spomni na peti razred, ko sem požirala Petprijateljev in Victorijo Holt.
MTF	53.2.	N_ANIM V N_APS	gùtati_4_1	zatomiti, potisnuti (nije zabilježeno u HJP-u)	ljudi su gutali strah i odlazili na spavanje s prvim kokošima;	požirati_4_1	To nas tepe, požiramo jezo strank, ki tega ne morejo razumeti.
MTF	53.2.	N_ANIM V N_APS	gùtati_4_2	otimaju (nije zabilježeno u HJP-u)	ovi drugi samo gutaju vrijeme naše djece	požirati_4_2	vsakodnevni ritam nam požira čas
MTF	53.2.	N_ANIM V N_APS	gùtati_4_3	u čitanju ili u govoru izostavljati glasove koji se moraju izgovoriti	kao klinac u osnovnoj školi nije bilo objašnjenja zasto tako gutam slova i riječi	požirati_2_1	Nataša, če bi mal manj požirala samoglasnike, bi bilo super.

Iz kategorije glagola s metaforičkim potencijalom izdvajamo i glagol *sisati* (sl. *sesati*) koji ima visok metaforički potencijal što je vidljivo u primjerima (4.11.), (4.12.), (4.13.), (4.14.), (4.15.), (4.16.), (4.17.) i (4.18.).

Glagol *sisati* označava *hraniti se tekućinom tako da se otvor na koji tekućina izlazi potpuno obuhvati usnama, onemogućavajući pristup zraku* (HJP). Njegov je opis podudaran u oba jezika te je u oba jezika subjekt s obilježjem živosti, dok objekt može biti s obilježjem živ i neživ, što ilustriramo primjerima (4.11.) i (4.12.).

(4.11.) *Lisne uši sišu sok iz mladih izdanaka i pupova.* (hrWaC)

(4.12.) *Komar sesa kri.* (slWaC)

Iako se u oba jezika najčešće nalazi u konstrukciji u kojoj je vršitelj radnje živ, a objekt neživ, glagol *sisati* nalazimo u okolini u kojoj su i vršitelj radnje i objekt biološki živi pa značenje glagola ostaje isto i zadržava doslovan smisao kao što je u primjerima (4.13.) i (4.14.).

(4.13.) *Vrlo je važno da štene siše majku odmah nakon poroda.* (hrWaC)

(4.14.) *Normalno je, da otrok sesa materino dojko.* (slWaC)

Vrlo usko povezano uz primarno značenje glagola, stoji također definicija drugog doslovnog značenja. Kontekst u kojem se koristi glagol *sisati*, a misli se na *držati što u ustima i lizati; cuclati*, ponovno dokazuje semantičku prilagodljivost glagola kontekstu kao što je u primjerima (4.15.) i (4.16.).

(4.15.) *Fetus je sposoban sisati palac.* (hrWaC)

(4.16.) *Otrok sesa palec.* (slWaC)

U metaforičkom značenju, glagol *sisati* označava obilato uzimanje od nekoga radi ostvarivanja vlastite koristi. Povezuje se s primarnim značenjem, gdje osoba (dijete ili životinja) povlači, siše, uzima i hrani se kako bi mogla rasti, ojačati tj. ostvariti korist za sebe bez ikakvog oklijevanja. Vidljivo u primjerima (4.17.) i (4.18.).

(4.17.) *Imaš nakaradnu šepavu i gubavu državnu firmu, svi iz nje sisaju lov.* (hrWaC)

(4.18.) *Zločinac pa je sesal denarje.* (slWaC)

S obzirom na broj i vrste primjera u korpusima, glagol *sisati* ima više sekundarnih značenja, stoga ima visok metaforički potencijal, a temelji se na percepciji uzimanja nečega za vlastitu korist.

Glagol poput *žvakati* (sl. *žvečiti*) koristi se metaforički, no njegova uporabaje ipak pretežno doslovna, a ne metaforična. Stoga je vidljivo u primjerima (4.19.) i (4.20.) da je glagol *žvakati* korišten primarno u doslovnom smislu, iako ima situacija u kojima se aktivira njegov metaforički potencijal.

(4.19.) *Neumorno žvačete pršut.* (hrWaC)

(4.20.) *Zjutraj za mizo žvečimo kruh.* (slWaC)

(4.21.) *Branko je čitavo to vrijeme mljeo, zvrndao, žvakao riječi.* (hrWaC)

(4.22.) *Zvečim besede.* (slWaC)

Isto tako, uporaba glagola *ispiti* (sl. *izpiti*) primarno se koristi u doslovnom smislu (4.23.) i (4.24.), no u situaciji kada na mjesto izravnog objekta tj. dopune stavimo apstraktnu imenicu, a ne neživu konkretnu, aktivira se metaforički potencijal glagola (4.25.) i (4.26.).

(4.23.) *Sokrat je ispio otrov.* (hrWaC)

(4.24.) *Je rekel brakaču in izpil kozarec.* (slWaC)

(4.25.) *Samo ti ispiju život.*(hrWaC)

(4.26.) *Izpila življenje iz njega.* (slWaC)

4.2. Glagoli bez metaforičkog potencijala u hrvatskom i slovenskom jeziku

Analiza je pokazala da u oba jezika nalazimo glagole s vrlo niskim metaforičkim potencijalom, odnosno one bez metaforičkog potencijala. Glagoli uvršteni u skupinu glagola bez metaforičkoga potencijala su glagoli za koje smo u oba jezika potvrdili tek jedno (primarno) konzumacijsko značenje. U ovu kategoriju, uvršteno je 23 glagola, a to su: *blagovati**, *dojiti* (sl. *dojiti*), *gablati* (sl. *malicati*), *gucnuti* (sl. *srkniti*), *hrskati* (sl. *hrustati*), *klopiti**, *krckati* (sl. *hreščati*), *lokati* (sl. *lokati*), *marendati**, *njupati**, *objedovati* (sl. *obedovati*), *pasti* (sl. *pasti*), *pijuckati* (sl. *srkati*), *pobrstiti**, *popasti* (sl. *popasti*), *pozobati* (sl. *pozobati*), *prehranjivati* (sl. *prehranjevati*), *prihraniti* (sl. *krmiti*), *prizalogajiti**, *ručati* (sl. *kositi*), *smazati* (sl. *zmazati*), *srkati* (sl. *srebat*) i *užinati* (sl. *malicati*).

* nije ponuđen prijevodni ekvivalent u Rječniku (Peti-Stantić 2014)

Među njima nalazimo određen broj glagola koji spadaju u žargonski ili pejorativni leksik (*gablati*, *klopiti*, *lokati* i *njupati*) za koje nismo utvrdili sklonost metaforizaciji. U tablici (6) prikazana su 4 primjera na temelju kojih možemo vidjeti na koji način ispunjavaju uvjete kategorije u koju smo ih svrstali.

Tablica 6: Usporedni prikaz glagola bez metaforičkog potencijala u hrvatskom i slovenskom jeziku

	CVL	KONSTRUKCIJA	hrvatski		hrWaC	slovenski	slWaC
DOSL	53.2.	N_ANIM V N_INANIM	gücnuti_1_1	popiti mali gutljaj; okusiti, usp. gutnuti	kako bi baš danas s guštom gucnuli sok	NEMA PRIJEVODNI EKVIVALENT	NIJE OVJERENO U KORPUSU
DOSL	53.2.	N_ANIM V N_INANIM	hřskati_1_1	proizvoditi šum kao što ga proizvodi nešto lako lomljivo ili krhko	a noću bi hrskala celer	hrústati_1_1	hrustajo čips in poležavajo pred televizijo
DOSL	53.2.	N_ANIM V N_INANIM	pāsti_1_1	biti na paši, hraniti se travom, djetelinom itd. (o stoci, životinjama)	i svaka se ovca može slobodno baviti svojim poslom, odnosno može pasti travu	pāsti_1_1	konj je pasel rastline
DOSL	53.2.	N_ANIM V	sřkati_1_1	piti usko	sestra sjedi u	srebat_1_1	tudi jaz sem

		N_INANIM		otvorenim usnama uz popratni zvuk	kuhinji, srče čaj		zunaj raje srebala čaj
--	--	----------	--	---	----------------------	--	---------------------------

Na kraju rada u appendix, donosimo rječnik glagola konzumacije pripremljen u programu za obradu podataka Microsoft Excelu koji nam je omogućio prikupljanje i obradu glagola. U rječniku je prikazana analiza 53 glagola konzumacije te okoline koje utječu na promjenu značenja glagola. Ispisali smo definicije prikupljene iz mrežnih jednojezičnih rječnika za hrvatske i slovenske glagole, koje smo, ukoliko su se opisom slagale, sveli na jednu zajedničku definiciju kod svakog glagola. Odredili smo konstrukcijske obrasce u kojima su se glagoli pojavili i zabilježili smo moguća primarna i sekundarna značenja svakog glagola, koja smo potkrijepili primjerima iz korpusa u oba jezika. Kroz promjenu sintaktičkih okolina, bilježili smo aktivaciju metaforičkog potencijala odabranih glagola i uvrstili smo sekundarne semantičke oblike. U nekim situacijama sekundarna značenja glagola nisu bila navedena u mrežnim rječnicima, stoga smo značenja ovjerena u korpusu, uključili u analizu i posebno ih označili. U tablici smo također naznačili glagole za koje nismo pronašli prijevodni ekvivalent, glagole čija je uporaba zabilježena u korpusu, no ne postoji u rječnicima i glagole koji se nalaze u rječniku, ali čija uporaba nije ovjerena u korpusu. Ovim tabličnim oblikom, prikazali smo kada se aktivira metaforički potencijal uvrštenih glagola pod utjecajem okoline te poredbenu semantičko-sintaktičku analizu glagola konzumacije u hrvatskom i slovenskom jeziku.

5. ZAKLJUČAK

U radu smo prikazali usporednu analizu glagola konzumacije u njihovim primarnim metaforičkim značenjima u hrvatskom i slovenskom jeziku iz uporabne perspektive. Najprije smo govorili o teorijskom okviru kognitivne lingvistike i teoriji konceptualne metafore te smo opisali teorijsko metodološki aparat za obradu glagola koji je ponudio Newman (1997). Budući da smo govorili o glagolima konzumacije, osvrnuli smo se i na fiziologiju te aktivnosti procesa probave.

U početku smo odabrali hrvatske glagole kategorizirane kao *glagoli konzumacije* u Valencijskom leksikonu glagola hrvatskoga jezika (Mikelić Preradović 2019) te smo ih uz pomoć dvojezičnog rječnika preveli na slovenski jezik. Na temelju značenja opisanih u jednojezičnim rječnicima, odredili smo njihova primarna značenja i proveli selekciju glagola koji se odnose isključivo na konzumaciju. Prijevodne smo ekvivalente klasificirali s obzirom na ono što preciziraju: način, sredstvo, objekt i vrijeme konzumacije. Zatim smo odabrane glagole i njihove prijevodne ekvivalente analizirali u korpusu, tako što smo zabilježili primjećene razlike u ponašanju glagola u određenim sintaktičkim okolinama. Poseban naglasak stavili smo na izraze koji su odudarali od tipičnih, kako bi na temelju takvih primjera ispitali potencijal ispoljavanja metaforičkog značenja svakog glagola u oba jezika.

Na temelju uočenog, glagole smo razvrstali u dvije glavne skupine te smo korpusnom analizom istražili sličnosti i razlike specifičnih tipova konstrukcija u kojima se ti glagoli pojavljuju. U prvu skupinu uvrstili smo glagole konzumacije s metaforičkim značenjem što čini veći dio, čak trideset, analiziranih glagola potvrđenih primjerom u korpusom. U drugu smo skupinu svrstali dvadeset i tri glagola, prema tome što nemaju nikakvo metaforičko značenje, već samo primarno prototipno značenje. Prema kategorizaciji glagola na pet kategorija prema onome što izražavaju: (1) *osnovni glagoli konzumacije*, (2) *glagoli načina konzumacije*, (3) *glagoli vremena konzumacije*, (4) *glagoli hranjenja* i (5) *glagoli uživanja u konzumaciji*. Analizom smo utvrdili da glagoli kategorije *glagoli načina konzumacije* i *glagoli hranjenja* uglavnom imaju i dodatna metaforička značenja koja su ovjerena korpusom. Nešto manji broj glagola kategorija *osnovni glagoli konzumacije* i *glagoli vremena konzumacije* također imaju metaforičko značenje, dok glagoli kategorije *glagoli uživanja u konzumaciji* nemaju gotovo nikakvih metaforičkih proširenja. Prema tome, zaključujemo da dužina trajanja konzumacije utječe na metaforičnost i adaptaciju glagola na neprototipno okruženje.

Na temelju dobivenih rezultata možemo reći da je potvrđena prva hipoteza, prema kojoj se aktivira metaforički potencijal ako se na mjestu subjekta glagola konzumacije nalazi netipična imenica. Isto tako, utvrdili smo da ukoliko se na mjestu izravnog objekta glagola konzumacije pojavi netipična imenica, također će se aktivirati njegov metaforički potencijal što potvrđuje našu drugu hipotezu.

Premda je velik dio leksika u hrvatskom i slovenskom jeziku podudaran, uočena je razlika u odnosu leksema koji se izrazom i sadržajem podudaraju, no značenje im je različito te ih smatramo lažnim prijateljima (npr. glagol *nahraniti*). U jedanaest glagola (*blagovati*, *gucnuti* (sl. *srkniti*), *klopiti*, *krckat* (sl. *hreščati*), *marendati*, *njupati*, *pobrstiti*, *prizalogajiti*, *smazati* (sl. *zmazati*), *nahraniti* (sl. *nahraniti*), *potamaniti* (sl. *iztrebiti*)), njihova se uporaba razlikuje s obzirom na nedostatak ekvivalenata pri prevođenju ili drugačijem značenju riječi.

S obzirom na sveukupan broj i vrstu prikazanih metaforičkih značenja te uvjeta u kojima se ostvaruju, može se zaključiti da su metaforička proširenja u domeni glagola konzumacije čiji su temeljni predstavnici glagoli *jesti* i *piti* izrazito podudarna u hrvatskom i slovenskom jeziku, a analiza literature o glagolima konzumacije u drugim jezicima pokazuje da je ta domena iznimno plodan izvor za metaforizaciju što pripisujemo važnosti konzumacije za čovjekovu egzistenciju.

LITERATURA

Bagić, Krešimir. 2012. „Rječnik stilskih figura”, Zagreb:Školska knjiga.

Betts, J. Gordon et al. 2013. Anatomy and Physiology. Houston, Texas: OpenStax College, Rice University.

Black, Max. 1962. Models and Metaphors: Studies in Language and Philosophy. Ithaca: Cornell University Press.

Geeraerts, Dirk i Cuyckens, Hubert. 2007. The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics. Oxford university press.

Kružić, Barbara., Lovrić, Marija. i Maksimović, Tea. 2010. Kratki pojmovnik kognitivne lingvistike. Hrvatistika: studentski jezikoslovni časopis, Vol. 4 No. 4.

Kövecses, Zoltan. 2002. Metaphor: A Practical Introduction, New York: Oxford University Press.

Lakoff, George. 1987. Women, Fire, and Dangerous Things. What Categories Reveal about the Mind. Chicago and London: The University of Chicago Press.

Lakoff, George. i Johnson, M. 1980. Metaphors We Live By. Chicago and London: The University of Chicago Press.

Lakoff, George. 1992. The Contemporary Theory of Metaphor. Cambridge: Cambridge University Press.

Langacker, Ronald Wayne. 1987. Foundations of Cognitive Grammar. Vol. 1. Theoretical Prerequisites. Stanford: Stanford University Press.

Mikelić Preradović, Nives. 2019. Crovallex: Valencijski leksikon glagola hrvatskog jezika. Zagreb: Zavod za informacijske studije.

Newman, John. 1997. “Eating and Drinking as Sources of Metaphor in English”. In Cuadernos de Filología Inglesa, 612, 213-231.<https://era.library.ualberta.ca/items/56cade90-4b43-4662-a920-edcc699d5163>

Newman, John. 2009. The Linguistics of Eating and Drinking. University of Alberta: Anna,Wierzbicka. 2009. All people eat and drink. Does this mean that 'eat' and 'drink' are universal human concepts?. The Australian National University.

Paivio, Allan., Yuille, John. C., & Madigan, Stephen. A. (1968). Concreteness, imagery, and meaningfulness values for 925 nouns. *Journal of Experimental Psychology* 76 (1, Pt. 2), 1–25. doi:10.1037/h0025327.

Peti-Stantić, Anita., Anđel, Maja., Gnjidić, Vedrana., Keresteš, Gordana., Ljubešić, Nikola., Masnikosa, Irina., Tonković, Mirjana., Tušek, Jelena., Willer-Gold, Jana., i Stanojević, Mateusz-Milan. (2021). The Croatian psycholinguistic database: Estimates for 6000 nouns, verbs, adjectives and adverbs. *Behavior Research Methods*. <https://doi.org/10.3758/s13428-020-01533-x>.

Peti-Stantić, Anita. 2014. *Veliki suvremeni slovensko-hrvatski i hrvatsko-slovenski rječnik*. Zagreb: Mozaik knjiga.

Radanović, Ines., Bastić, Marijana., Begić, Valerija. 2016. Utjecaj biološkog znanja učenika na rješavanje zadataka viših kognitivnih razina. *Educatio biologiae: časopis edukacije biologije*, Vol. No. 2.

Raffaelli, Ida. 2009. *Značenje kroz vrijeme: Poglavlja iz dijakronijske semantike*. Zagreb: Disput.

Richards Armstrong, Ivor. 1971. *The Philosophy of Rhetoric*. Oxford Univ. Press.

Stanojević, Mateusz-Milan. 2009. Konceptualna metafora u kognitivnoj lingvistici: pregled pojmova, *Suvremena lingvistika* (Vol.35 No.68).

Stanojević, Mateusz-Milan. 2013. Konceptualna metafora u kognitivnoj lingvistici: pregled pojmova. Zagreb: Srednja Europa.

Su, Lily I-wen. 2002. "What Can Metaphors Tell Us About Culture?". In *Language and Linguistics*, 613. 589-613 http://www.ling.sinica.edu.tw/files/publication/j2002_3_05_5018.pdf

Šarić, Ljiljana, Brala-Vukanović, Maja. 2019. *Slike jezika. Temeljne kognitivnolingvističke teme*. Zagreb: Jesenski i Turk.

Tušek, Jelena., Vasung, Ana., Peti-Stantić, Anita., 2021. Suodnos konkretnosti i figurativnosti glagola u južnoslavenskim jezicima. Zagreb: Kompas

Wierzbicka, Anna. 2009. *Language and metalanguage Key issues in emotion research*.

Mrežni izvori:

Hrvatski jezični portal. URL:<http://hjp.novi-liber.hr/> (11. studenog 2021)

SSKJ2: Slovar slovenskega knjižnega jezika. URL:<https://fran.si/> (12. studenog 2021)

Slwac – Slovene web corpus. URL:<http://nlp.ffzg.hr/resources/corpora/slswac/> (10. studenog 2021)

Hrwac – Croatian web corpus. URL:<http://nlp.ffzg.hr/resources/corpora/hrwac/> (8. studenog 2021)

SAŽETAK

Sposobnost konceptualne metafore kao glavne poluge spoznajnog procesa i tvorbeni princip, odražava se u jeziku te odvaja dvije razine: metaforički jezični izraz i konceptualnu metaforu (Stanojević 2009). Na temelju kognitivnolingvističkih pristupa (Lakoff i Johnson 1980, Stanojević 2013) u radu se istražuju metafore sa sastavnicama *jesti* i *piti* u hrvatskome i slovenskome jeziku. Konzumiranje hrane i pića predstavlja jedno od temeljnih, svakodnevnih ljudskih iskustava (Wierzbicka 2009) te je kao takvo plodan izvor metaforizacije u jezicima. Glagoli *jesti* i *piti* konceptualno su slični jer se oba glagola odnose na stavljanje hrane i pića u usta, čime započinje proces probave. No, njihova razlika proizlazi iz tzv. aktivnih zona (Langacker 1987, Newman 2009) te dijelovima koje uključuju iz čega proizlaze razlike u njihovom metaforičkom potencijalu. Naime, glagol *jesti* uključuje usnu šupljinu, zube, jezik i nepce, dok pijenje ne dovodi do aktivacije istih aktivnih zona. U radu se najprije donosi popis tzv. ingestivnih glagola (Bilandžija 2014) koji označavaju jedenje i pijenje u hrvatskom i slovenskom standardnom jeziku. Zatim se provodi njihova semantičko-gramatička analiza, ispituje njihov metaforički potencijal i metaforička proširenja u oba jezika. Konceptualna metafora realizira se kroz jezične izraze (Stanojević 2013), a svaki jezični izraz upućuje na aspekt veze između dviju domena. Stoga, na temelju teorije konceptualne metafore (Lakoff i Johnson 1980) u radu će se prikazati proces mapiranja između izvorne i ciljne domene sa sastavnicom *jesti* ili *piti* u metaforama. Ovo će se postići analizom autentičnih tekstova prikupljenih u web korpusu hrvatskog (HrWaC) i slovenskog (SIWaC) jezika. Cilj je rada prikazati sličnosti i razlike u metaforičkoj uporabi ingestivnih glagola u hrvatskom i slovenskom jeziku.

Ključne riječi: konceptualna metafora, prototip, Newman, glagoli konzumacije, jesti, piti

SUMMARY

The ability of conceptual metaphor as the main lever of the cognitive process and the creative principle is reflected in language and separates two levels: metaphorical linguistic expression and conceptual metaphor (Stanojević 2009). Based on cognitive-linguistic approaches (Lakoff and Johnson 1980, Stanojević 2013), the paper looks into metaphors with the components of eating and drinking in Croatian and Slovenian language. Consumption of food and drink is one of the fundamental, everyday human experiences (Wierzbicka 2009) and as such is a fruitful source of metaphor in languages. The verbs eat and drink are conceptually similar because both verbs refer to putting food and drink in your mouth, thus starting the digestive process. But their difference stems from the so-called active zones (Langacker 1987, Newman 2009) and the parts they include resulting in differences in their metaphorical potential. Namely, the verb to eat includes the oral cavity, teeth, tongue and palate, while drinking does not lead to the activation of the same active zones. The paper first provides a list of so-called ingestive verbs (Bilandžija 2014) which mean eating and drinking in Croatian and Slovenian standard language. Then their semantic-grammatical analysis is performed, their metaphorical potential and metaphorical extensions in both languages are examined. The conceptual metaphor is realized through linguistic expressions (Stanojević 2013), and each linguistic expression points to the aspect of the connection between the two domains. Therefore, based on the theory of conceptual metaphor (Lakoff and Johnson 1980), the paper will present the process of mapping between the source and target domains with the component eat or drink in metaphors. This will be achieved by analyzing authentic texts collected in the web corpus of Croatian (hrWaC) and Slovenian (slWaC) languages. The aim of this paper is to show the similarities and differences in the metaphorical use of ingestive verbs in Croatian and Slovenian.

Keywords: conceptual metaphor, prototype, Newman, consumption verbs, eat, drink

APPENDIX		CROVALLEX	HRVATSKI	KONSTRUKCIJA	DEFINICIJA (HJP/SSKJ)	hrWaC	KONSTRUKCIJA	SLOVENSKI	DEFINICIJA (HJP/SSKJ)	slWaC
1	DOSL	53.1. osnovni glagoli konzumacije	jěsti_1_1	N_ANIM V N_INANIM	žvakati i gutati jelo, hraniti se	<i>Za doručak smo jeli kruh s paštetom</i>	N_ANIM V N_INANIM	jěsti_1_1	žvakati i gutati jelo, hraniti se	<i>Za zajtrk smo jedli kruh</i>
2	DOSL	53.1. osnovni glagoli konzumacije	jěsti_1_2	N_ANIM V N_ANIM	žvakati i gutati jelo, hraniti se	<i>Čovjek je jeo odojka</i>	N_ANIM V N_ANIM	jěsti_1_2	žvakati i gutati jelo, hraniti se	<i>Gleda ljudi, ki jejo odojka</i>
3	MTF	53.1. osnovni glagoli konzumacije	jěsti_2 (+)	N_ANIM V N_ANIM	uzrokovati neugodan osjećaj	<i>Mislilo sam da me bube jedu</i>	N_ANIM_ANIM	jěsti_2	uzrokovati neugodan osjećaj	<i>Bolhe me jedo</i>
4	MTF	53.1. osnovni glagoli konzumacije	jěsti_3_1	N_APS V N_ANIM	izjedati koga, dosadivati	<i>Tuga jede čovjeka</i>	N_APS V N_ANIM	jěsti_3_1	izjedati koga, dosadivati	(++)
5	MTF	53.1. osnovni glagoli konzumacije	jěsti_3_2 (+)	N_APS V N_APS	učiniti da nestane, obuhvatiti sve, potpuno	<i>Inflacija jede kredite</i>	N_APS V N_APS	jěsti_3_2	učiniti da nestane, obuhvatiti sve, potpuno	<i>Nizke amortizacije jedo osnovni kapital</i>
6	MTF	53.1. osnovni glagoli konzumacije	jěsti_se	N_ANIM V_se	ljutiti se u sebi, gristi se	<i>Jedem se iznutra</i>		**		(++)
7	DOSL	53.1. osnovni glagoli konzumacije	piti_1_1	N_ANIM V N_INANIM	stavljati tekućinu u usta i gutati	<i>Pijem čaj</i>	N_ANIM V N_INANIM	piti_1_1	stavljati tekućinu u usta i gutati	<i>Rusi ob svakem dnevnom času strašno radi pijejo čaj</i>
8	DOSL	53.1. osnovni glagoli konzumacije	piti_2_1	N_ANIM V N_INANIM	biti sklon neumjerenom uživanju alkoholnih pića	<i>Neil Young je prestao pušiti kanabis i piti</i>	N_ANIM V N_INANIM	piti_2_1	biti sklon neumjerenom uživanju alkoholnih pića	<i>Čezmerno pije alkohol</i>
9	MTF	53.1. osnovni glagoli konzumacije	piti_2_2 (+)	N_ANIM V N_APS	uživati u nečemu senzualnom	<i>Ti piješ ljubav</i>	N_ANIM V N_APS	piti_2_2	uživati u nečemu senzualnom	<i>Piti čar pravljic</i>
10	MTF	53.1. osnovni glagoli konzumacije	piti_3_1	N_INANIM V N_INANIM	činiti da se što smanjuje, nestaje	<i>Suha zemlja pije vodu</i>	N_INANIM V N_INANIM	piti_3_1	činiti da se što smanjuje, nestaje	<i>Sonce je pilo meglo, trava je pila hladno roso</i>
11	FRAZEM	53.1. osnovni glagoli konzumacije	piti_3_2 (+)	N_ANIM V N_APS	iscrpiti, maltretirati nekoga, živcirati	<i>Doma mami pijem živce</i>	N_ANIM V N_APS	piti_3_2	iscrpiti, maltretirati nekoga, živcirati	<i>Z puncio, ki ga je neprestano varala, se mu galaga, mu pila živce in dnar</i>
12	DOSL	53.1. osnovni glagoli konzumacije	pójesti_1_1	N_ANIM V N_INANIM	jedenjem potrošiti sve, jesti do kraja	<i>Pri povratku su neki učenici pojeli sladoled</i>	N_ANIM V N_INANIM	pójesti_1_1	jedenjem potrošiti sve, jesti do kraja	<i>Pojemo sendvič</i>
13	DOSL	53.1. osnovni glagoli konzumacije	pójesti_1_2	N_ANIM V N_ANIM	jedenjem potrošiti sve, jesti do kraja	<i>Tako sam gladan, da bi mogao pojesti vola.</i>	N_ANIM V N_ANIM	pójesti_1_2	jedenjem potrošiti sve, jesti do kraja	<i>Napihivalke imaju zelo močne zobe s katerimi (...) pojedo</i>
14	MTF	53.1. osnovni glagoli konzumacije	pójesti_2_1	N_APS V N_APS	uništiti, učiniti da što nestane, smanjiti	<i>Inflacija pojedje porez</i>	N_APS V N_APS	pójesti_2_1	uništiti, učiniti da što nestane, smanjiti	<i>Ko je inflacija pojedla kredite</i>
15	MTF	53.1. osnovni glagoli konzumacije	pójesti_se	N_ANIM V_se	uzrujavati se oko čega, gristi se	<i>Jordan, pojedj se</i>		**		(++)
16	DOSL	53.1. osnovni glagoli konzumacije	pöpiti_1_1	N_ANIM V N_INANIM	pijući primiti u organizam sve do kraja	<i>Pijem vodu i zagrcnem se</i>	N_ANIM V N_INANIM	popiti_1_1	pijući primiti u organizam sve do kraja	<i>Skupaj smo popili kozarec koktajla</i>
17	FRAZEM	53.1. osnovni glagoli konzumacije	pöpiti_F	N_ANIM V N_APS	kao da je najpametniji, previše pametno, bahati	<i>Kao da je popio svu pamet svijet</i>	N_ANIM V N_APS	popiti_F	kao da je najpametniji, previše pametno, bahato, umišljeno	<i>Tale kao da je popila pamet celega sveta</i>
18	MTF	53.1. osnovni glagoli konzumacije	popiti_2_1	N_ANIM V N_APS	dobiti što, fasovati (nastradati, izgubiti, promašiti)	<i>Novinar popije batine; Kelava je popio još koji pogodak</i>		**		(++)
19	MTF	53.1. osnovni glagoli konzumacije	popiti_3_1 (+)	N_INANIM V N_INANIM	upiti, odstraniti	<i>Zemlja popila je svu vodu</i>	N_INANIM V N_INANIM	popiti_3_1	upiti, odstraniti	<i>Suha prst je deževnicu hitro popila</i>

20	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	glódati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	zubima strugati tvrde predmete i tvari, jesti	<i>Sjedio je u polju i glodao klip kukuruzca</i>	N_ANIM V N_INANIM	glódati_1_1	zubima strugati tvrde predmete i tvari, jesti	<i>Ki mi je med računanjem na blagajni vmes čekala po telefonu in glodala sendvič</i>
21	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	glódati_1_2	N_ANIM V N_INANIM	jesti meso do kosti i sa same kosti	<i>Ja sam i dalje zburjen glodao praseća rebarca</i>	N_ANIM V N_INANIM	glódati_1_2	jesti meso do kosti i sa same kosti	<i>Je ležal pes in glodal kost</i>
22	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	glódati_2_1	N_ANIM V N_INANIM	nagrizati, pomalo oštećivati	<i>Preporučujemo kućice od drveta jer oni vole glodati i rubove, prozore, krovci.</i>	N_ANIM V N_INANIM	glódati_2_1	nagrizati, pomalo oštećivati	<i>Pes je ves čas glodal kost</i>
23	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	glódati_3_1 (+)	N_ANIM V N_APS	uništavati	<i>Franjo i njegova banda do kosti glodali drzavu</i>		**		(++)
24	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	glódati_3_2 (+)	N_ANIM V N_APS	govoriti, pisati o istoj temi	<i>Peđa Matvejević i društvo glodali su temu o revoluciji</i>		**		(++)
25	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	glódati_se	N_ANIM V_se	ne trpjeti se međusobno, biti u stalnoj nesnošljivosti	<i>Oni mali međusobno će se glodati</i>		**		(++)
26	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	grickati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	lagano usitnjavanje hrane, progutati	<i>Biste li s guštom grickali čips koji ne hruska?</i>	N_ANIM V N_INANIM	grickati_1_1	lagano usitnjavanje hrane, progutati	<i>Smo grickali čips in veselo klepetali</i>
27	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	grickati_1_2	N_ANIM V N_INANIM	lagano gristi predmet, gristi sitnim i učestalim	<i>Stane i pogleda u pod skrušeno grickajući vrh kemijske.</i>	N_ANIM V N_INANIM	grickati_1_2	lagano gristi predmet, gristi sitnim i učestali	<i>Grickal je svinčnik, ko sem se učila</i>
28	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	gristi_1_1	N_ANIM V N_INANIM	sitniti hranu zubima upotrebom vilica i zubi	<i>Grizem sendvič</i>	N_ANIM V N_INANIM	gristi_1_1	sitniti hranu zubima upotrebom vilica i zubi	<i>Erika je počasi grizla kruh</i>
29	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	gristi_2_1	N_ANIM V N_INANIM	zabadati zube u što	<i>Je počela grist povodac</i>	N_ANIM V N_INANIM	gristi_2_1	zabadati zube u što	<i>Pes začne gristi povodec</i>
30	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	gristi_2_2	N_ANIM V N_ANIM	napadati z zobmi	<i>Prikazuje dva izglednjela psa kako grizu konja</i>	N_ANIM V N_ANIM	gristi_2_2	napadati z zobmi	<i>Fotografije, na katerih pes grize zapornika</i>
31	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	gristi_3_1	N_ANIM V N_ANIM	biti zajedljiv, napadati, ujedati (se)	<i>Grize sve oko sebe</i>	N_ANIM V N_ANIM	gristi_3_1	biti zajedljiv, napadati, ujedati (se)	<i>Še vedno se grizejo med seboj zaradi dediščine</i>
32	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	gristi_se_1_1	N_ANIM N_se	izjedati se, biti nezadovoljan, nesretan zbog nečega	<i>Grizem se iz dana u dan</i>	N_APS N_ANIM	gristi_4_1	izjedati se, biti nezadovoljan, nesretan zbog nečega	<i>Grize ga ljubosumnost</i>
33	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	gristi_se_1_2	N_ANIM N_se	ujedati se međusobno	<i>Ribe u akvariju grizu se za repove</i>	N_ANIM V N_ANIM	gristi_se	prepirati se	LAŽNI PRIJATELJ
34	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	gücnuti_1_1	N_ANIM V N_INANIM	razg. popiti mali gutljaj; okusiti, usp. gutnuti	<i>Kako bi baš danas s guštom gucnuli sok</i>		**		(++)
35	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	gütati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	potiskivati zalogaje (hrane) i gutljaje (pića) u	<i>Tomo je slušao Škoru i gutao kebab</i>	N_ANIM V N_INANIM	požirati_1_1	potiskivati zalogaje (hrane) i gutljaje (pića)	<i>OTrok resnično požira hrano</i>
36	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	gütati_2_1	N_ANIM V N_APS	u čitanju ili u govoru izostavljati glasove koji se moraju izgovoriti	<i>Kao klinac u osnovnoj školi nije bilo objašnjenja zašto tako gutam slova i riječi</i>	N_ANIM V N_APS	požirati_2_1	u čitanju ili u govoru izostavljati glasove koji se moraju izgovoriti	<i>Nataša, če bi mal manj požirala samoglasnike, bi bilo supe</i>
37	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	gütati_3_1	N_ANIM V N_INANIM	vrlo pažljivo slušati ili čitati	<i>Jer je tada imao vremena za čitanje pa bi gutao knjigu za knjigom</i>	N_ANIM V N_INANIM	(+)	vrlo pažljivo slušati ili čitati	<i>Navsezadnje je že kot najstnik, ki je hlastno požiral knjige</i>
38	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	gütati_3_2	N_ANIM V N_ANIM	vrlo pažljivo slušati ili čitati (živost je metonimija u dopuni)	<i>Zagrebačka je publika s velikim tekom gutala Profesionalca</i>	N_ANIM V N_ANIM	(+)	vrlo pažljivo slušati ili čitati	<i>Kar me spomni na peti razred, ko sem požirala Petprijatelj</i>
39	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	gütati_4_1	N_INANIM V N_INANIM	zahvatiti, uzrokovati, uništiti	<i>Plamen guta njihovu kuću</i>	N_APS V N_INANIM	požirati_4_1	zahvatiti, uzrokovati, uništiti	<i>Plamen požira gospodarsko poslojpe</i>
40	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	gütati_5_1 (+)	N_ANIM V N_APS	zatomiti, potisnuti	<i>Ljudi su gutali strah i odlazili na spavanje s prvim kokošima;</i>	N_ANIM V N_APS	požirati_5_1	zatomiti, potisnuti	<i>To nas tepe, požiramo jezo strank, ki tega ne morejo razumeti</i>

41	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	gütati_6_1 (+)	N_ANIM V N_APS	otimaju	<i>Ovi drugi samo gutaju vrijeme naše djece</i>	N_ANIM V N_APS	požirati_6_1	otimati	Vsakodnevi ritam nam požira čas
42	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	gütnuti_1_1	N_ANIM V N_INANIM	uzeti jedan gutljaj, guc	<i>Ispruži visoki vrat, teško gutne slinu</i>	N_ANIM V N_INANIM	požirati_1_1	uzeti jedan gutljaj, guc	<i>Parkrat je golnil žganje</i>
43	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	gütnuti_2_1 (+)	N_ANIM V N_APS	zatomiti, potisnuti	<i>Gutnuo sam bijes i zagledao se</i>		**		(++)
44	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	hrškati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	proizvoditi šum kao što ga proizvodi nešto lako lomljivo ili krhko	<i>A noću bi hrškala celer</i>	N_ANIM V N_INANIM	hrštati_1_1	proizvoditi šum kao što ga proizvodi nešto lako lomljivo ili krhko	<i>Hrustajo čips in poležavajo pred televizijo</i>
45	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	ispijati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	pijući popiti do kraja, da ništa ne ostane, popiti	<i>Ljubica ispija gutljaj kave</i>	N_ANIM V N_INANIM	izpijati_1_1	pijući popiti do kraja, da ništa ne ostane, popiti	<i>On izpija pivo</i>
46	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	ispijati_2_1	N_ANIM V N_INANIM	oduzeti sokove, lišiti jedrine i snage	<i>Vitalij i Damir smo iscrpljeni legli na zidic kraj mora i pokušali se zasititi od sunca koje nam je ispijalo mozak</i>	N_ANIM V N_INANIM	izpijati_2_1	oduzeti sokove, lišiti jedrine i snage	<i>Ljudje nam izpijajo moči</i>
47	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	ispijati_2_2	N_ANIM V N_APS	uništiti; iscrpiti	<i>A ti si vampir što ljubavi ispija život</i>	N_ANIM V N_APS	izpijati_2_2	uništiti; iscrpiti	<i>Ki ga učinkovito izpijajo, njegovo tankočutnost, na pladnju nastavljeno energijo</i>
48	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	ispiti_1_1	N_ANIM V N_INANIM	pijući popiti do kraja, da ništa ne ostane, popiti do dna	<i>Sokrat je ispio otrov</i>	N_ANIM V N_INANIM	izpiti_1_1	pijući popiti do kraja, da ništa ne ostane, popiti do dna	<i>Je rekel brakaču in izpil kozarec</i>
49	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	ispiti_2_1	N_ANIM V N_APS	uzeti, iscrpiti, uništiti	<i>Samo ti ispiju život</i>	N_ANIM V N_APS	izpiti_2_1	uzeti, iscrpiti, uništiti	<i>Izpila življenje iz njega</i>
50	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	ključati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	uzimati hranu kljunom	<i>Koke vole ključati stiropor i poliuretan</i>	N_ANIM V N_INANIM	ključati_1_1	uzimati hranu kljunom	<i>Kokoš kljuva zrnje</i>
51	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	ključati_2_1 (+)	N_ANIM V N_INANIM	jesti (puno) nečega što je u malim količinama	<i>Babe koje ključaju apaurine USP</i>		**		(++)
52	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	ključati_3_1 (+)	N_ANIM V N_INANIM	pisati nabacanjem po tipkovnici ili ekranu	<i>Ili se sjetite nečega važnog (što pokazuje koliko ste koncentrirani na sugovornika) pa ključate nekakvu sms poruku</i>		**		(++)
53	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	ključati_4_1	N_ANIM V N_INANIM	stalno čime gnjaviti koga, dosadivati upornim inzistiranjem	<i>Jer ce mu svaki dan neka novinarka ili navijačka ili rođjaka budala ključat mozak</i>	N_ANIM V N_APS	ključati_4_1	stalno čime gnjaviti koga, dosadivati upornim inzistiranjem	<i>Tale doktor mi kljuva pamet</i>
54	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	klópati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	žarg. uzimati klop; jesti	<i>Mi smo sjedili u podrumu, klopali ukusne čvarke</i>		**		(++)
55	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	krčkatati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	upotrebom primjerene, ob. manje snage pokreta drobiti koru oraħa, lješnjaka ili badema	<i>Kak mu je kućica bila okružena sa lješnjacima, on bi uredno krckao otpale lješnjake</i>		**		(++)
56	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	lizati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	jezikom prelaziti preko čega: hrane	<i>Vodi sina u grad da gleda kako druga djeca ližu sladoled</i>	N_ANIM V N_INANIM	lizati_1_1	jezikom prelaziti preko čega: hrane	<i>Otroci ližejo sladoled</i>
57	FRAZEM	53.2. glagoli načina konzumacije	lizati_1_2	N_ANIM V N_INANIM	jezikom prelaziti preko čega	<i>Nije bilo da je važnije lizati oltar, nego li imati kruha u kući.</i>	N_ANIM V N_INANIM	lizati_1_2	jezikom prelaziti preko čega	<i>Danes pa liže oltarje</i>
58	GLAGOL KONTAKTA	53.2. glagoli načina konzumacije	lizati_1_3	N_ANIM V N_ANIM	jezikom prelaziti preko čega: predmeta, osobe	<i>Mačka je lizala mačiće</i>	N_ANIM V N_ANIM	lizati_1_3	jezikom prelaziti preko čega: predmeta, osobe	<i>Ko okužena mačka liže in neguje mladičke</i>
59	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	lizati_2_1	N_INANIM V N_INANIM	ono što je nalik pokretima jezika u lizanju	<i>Plameni jezičić ližu zgradu</i>	N_INANIM V N_INANIM	lizati_2_1	ono što je nalik pokretima jezika u lizanju	<i>Ogenj že liže streho</i>

60	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	lizati_se	N_ANIM V_se	žarg. ljubiti se (ob. neukusno)	(++)	N_ANIM V_se	lizati_se	žarg. ljubiti se (ob. neukusno)	<i>Kar na ulici se ližeta</i>
61	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	lökati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	pejor. piti naglo, uz popratni zvuk, usp. laptati žarg. neumjereno piti (ob. alkoholna pića)	<i>Vatikanski službenik ne smije gubiti vrijeme po diskotekama ... pogotovo lokati alkohol</i>	N_ANIM V N_INANIM	lökati_1_1	pejor. a. piti naglo, uz popratni zvuk, usp. la b. žarg. neumjereno piti (ob. alkoholna pića)	<i>Ležijo na kavču pred TV-jem in lokajo pivo</i>
62	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	mljäckati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	jesti proizvođački zvuk odvajanjem jezika od nepca, jesti	<i>Mljackam burek</i>	N_ANIM V N_INANIM	mláskati_1_1	jesti proizvođački zvuk odvajanjem jezika od nepca, jesti	<i>Naj je skupina nekaj moških pred televizorjem, ki mlaska čips</i>
63	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	mljäckati_1_2	N_ANIM V N_INANIM	dajati mlaskanju podobne glasove	<i>Mljackati jezikom</i>	N_ANIM V N_INANIM	mláskati_1_2	dajati mlaskanju podobne glasove	(++)
64	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	njüpati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	žarg. jesti	<i>Na letu sam njupala kavijar</i>		**		(++)
65	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	njüpati_2_1	N_ANIM V_se	uzrujavati se, jesti se, gristi se	(++)		**		(++)
66	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	öpiti_1_1	N_ANIM V N_ANIM	z dajanjem alkoholne pijače v veliki količini p	(++)	N_ANIM V N_ANIM	öpiti_1_1	z dajanjem alkoholne pijače v veliki količini povzročiti, da je kdo pijan	<i>Ko bi jo malo opil, bi jo pa hvalil kako lep bel vrat ima</i>
67	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	öpiti_2_1	N_INANIM V N_ANIM	zanijeti se, oduševiti se, opajati se	<i>Nekako je ko droga, opije čovjeka i ne pušta tako lako</i>	N_INANIM V N_ANIM	öpiti_2_1	zanijeti se, oduševiti se, opajati se	(++)
68	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	pásti_1_1	N_ANIM V N_INANIM	skrbeti za živali, ki trgajo travo, dele rastlin z namenom nahraniti se	<i>I svaka se ovca može slobodno baviti svojim poslom, odnosno može pasti travu</i>	N_ANIM V N_INANIM	pásti_1_1	skrbeti za živali, ki trgajo travo, dele rastlin z namenom nahraniti se	<i>Konj je pasel rastline</i>
69	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	pijückati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	pomalo ispijati, ispijati u malim i povremenim gutljajima	<i>Sherlock Holmes i dr. Watson pijuckaju čaj</i>	N_ANIM V N_INANIM	srčkati_1_1	pomalo ispijati, ispijati u malim i povremenim gutljajima	<i>Sedeli so v koči, srkali čaj</i>
70	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	pijückati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	pomalo ispijati, ispijati u malim i povremenim gutljajima	<i>Sherlock Holmes i dr. Watson pijuckaju čaj</i>	N_ANIM V N_INANIM	pijückati_2_1	pomalo ispijati, ispijati u malim i povremenim gutljajima	<i>Ona dva sta pila vino, otroka pa pijuckala čaj</i>
71	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	pobzstiti_1_1	N_ANIM V N_INANIM	sve redom pojesti, obrati ili skinuti	<i>Kako bi se osvetio što su mu njegove ovce pobrstile vinograd</i>		**		(++)
72	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	pokljucati (+)	N_ANIM V N_INANIM	uzimati hranu kljunom, udarati kljunom	<i>Vrane se spuste i pokljucaju zdrobljene orahe</i>	N_ANIM V N_INANIM	pokljúvati_1_1	uzimati hranu kljunom, udarati kljunom	<i>Kokoši so pokljuvale solato</i>
73	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	pokljucati (+)	N_ANIM V N_INANIM	riječima neprestano podjarivati koga; nabadati	<i>Galeb ti pokljucao mozak</i>		**		(++)
74	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	pöpásti_1_1	N_ANIM V N_INANIM	biti na paši, hraniti se travom, djetelinom itd.	<i>Stoka popase pašnjak za par sati</i>	N_ANIM V N_I	popásti_1_1	biti na paši, hraniti se travom, djetelinom itd.	<i>Imamo še enega konja toliko da nam poleti popase vrt</i>
75	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	potamániiti_1_1	N_ANIM V N_ANIM	uništavati, satirati, iskorjenjivati (o štetočinam	<i>Kako bi namamio price da mu s kože (bucanj nema ljusku), vrlo vjerojatno obrasle raznim nameticima, potamane štetočine</i>		**		(++)
76	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	potamániiti_2_1	N_ANIM V N_INANIM	uništavati jedući u velikoj količini	<i>Kad sam potamanila kruh</i>		**		(++)

77	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	potamániti_3_1 (+)	N_ANIM V N_ANIM	uništiti, ubiti	<i>Ne kaže se uzalud da je potamano vojnika Wehrmachta</i>		**		(++)
78	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	potamániti_3_2 (+)	N_ANIM V N_APS	uništiti, ubiti	<i>Ili čete vi potamaniti Zapad</i>		**		(++)
79	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	pozóbati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	kljunom uzimati hranu ili mrvice, jesti	<i>Kokoši će veselo dotrčati i pozobati kukuruz</i>	N_ANIM V N_INANIM	pozobáti_1_1	kljunom uzimati hranu ili mrvice, jesti	<i>Z veliko vnemo pozobamo zajtrk</i>
80	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	preživati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	ponovo žvakati hranu koja se vraća iz posebno građenog želuca	<i>Krave preživaju</i>	N_ANIM V N_INANIM	prežvekováti_1_1	ponovo žvakati hranu koja se vraća iz posebno građenog želuca	<i>Prežvekuje svežo travo</i>
81	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	preživati_2_1	N_ANIM V N_INANIM	(dosadno) ponavljati jedno te isto; prežvakavati	<i>Jedemo, pijemo rakiju i sa nesmiljenim žarom po ko zna koji put tog tjedna preživamo razne speleološke teme.</i>	N_ANIM V N_INANIM	prežvekováti_2_1	dosadno ponavljati jedno te isto; prežvakavati	<i>Ne homo prežvekovali tistega, kar lahko v medijih o ljubezni in depresiji slišite vsak dan .</i>
82	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	prigrísti_1_1	N_ANIM V N_INANIM	razg. fam. pojesti malo, na brzinu; prezalogajiti	<i>Imučni kupači s Bonja mogu u pauzama između skokova u more prigrísti sendvič</i>	N_ANIM V N_INANIM	prigrízniiti_1_1	razg. fam. pojesti malo, na brzinu; prezalogajiti	<i>Raje na hitro prigríznejo kos pice</i>
83	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	prigrísti_2_1 (+)	N_ANIM V N_APS	otrpjeti, preći preko nečega	<i>Teško prigrísti ponos al moram</i>		**		(++)
84	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	prizalogajiti (+)	N_ANIM V N_INANIM	uzeti koji zalogaj, malo pojesti za okrepu	<i>Onda su sve maškare pozvane na karmine u Vatrogasni dom da prezalogaje fažol</i>		**		(++)
85	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	progútati_1_1	N_ANIM V N_ANIM	gutajući uzeti što (hranu, piće i sl.) kroz grlo u želudac	<i>Učitelj objašnjava da je nemoguće da kit proguta čovjeka</i>	N_ANIM V N_ANIM	pogóltiti_1_1	gutajući uzeti što (hranu, piće i sl.) kroz grlo u želudac	<i>Učitelj ji razlaga, kako je nemogoće, da bi kit pogoltmil človeka</i>
86	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	progútati_2_1	N_ANIM V N_APS	šutnjom ili bez djelovanja otrpjeti kakav neprihvatljiv postupak, nepravdu, uvredu itd., zadržati u sebi emocije ili riječi odgovora	<i>Kada bismo progutali ego</i>	N_ANIM V N_APS	pogóltiti_2_1	šutnjom ili bez djelovanja otrpjeti kakav neprihvatljiv postupak, nepravdu, uvredu itd., zadržati u sebi emocije ili riječi odgovora	<i>Spet sem pogoltnila ponos</i>
87	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	progútati_2_2	N_ANIM V N_APS	naivno povjerovati, prihvatiti kao istinu	<i>Čovjek je progutao laž</i>		**		(++)
88	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	progútati_3_1	N_ANIM V N_INANIM	vrlo brzo pročitati	<i>Progutati knjigu</i>	N_ANIM V N_INANIM	pogóltiti_2_1	vrlo brzo pročitati	<i>Včeraj sem v nekaj urah dobesedno pogoltnil knjigo</i>
89	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	pròždirati_1_1	N_ANIM V N_ANIM	pojesti pohlepno, halapljivo, progutati (o životinji peyor. o osobi)	<i>Veliki dinosaur koji proždire mladunca</i>	N_ANIM V N_ANIM	žreti_1_1	pojesti pohlepno, halapljivo, progutati (o životinji peyor. o osobi)	<i>Pomen romanskega reliefa zmaja , ki požira človeka</i>
90	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	pròždirati_1_2	N_ANIM V N_INANIM	pojesti pohlepno, halapljivo, progutati (o životinji peyor. o osobi)	<i>U zadnje vrijeme proždirem sir</i>	N_ANIM V N_INANIM	žreti_1_2	pojesti pohlepno, halapljivo, progutati (o životinji peyor. o osobi)	<i>Žrem čips</i>
91	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	pròždirati_2_1	N_INANIM V N_INANIM	zahvatiti uništavajući veliku površinu ili u velikoj količini	<i>Požar proždire raslinje</i>	N_APS V N_INANIM	žreti_2_1	zahvatiti uništavajući veliku površinu ili u velikoj količini	<i>Rak žre njegov organizem</i>
92	MTF	53.2. način konzumacije	pròždirati_2_2	N_ANIM V N_APS	obuhvaćati, obuzimati potpuno	<i>Njegove nagomilane rečenice idealno pristaju u usta infantilnom pripovjedaču koji halapljivo proždire svijet</i>	N_ANIM V N_APS	žreti_2_2	obuhvaćati, obuzimati potpuno	<i>Amerika žre svet</i>
93	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	sisati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	hraniti se tekućinom tako da se otvor na koji tekućina izlazi potpuno obuhvati usnama, onemogućavajući pristup zraku	<i>Lisne uši sisu sok iz mladih izdanaka i p</i>	N_ANIM V N_INANIM	sesáti_1_1	hraniti se tekućinom tako da se otvor na koji tekućina izlazi potpuno obuhvati usnama, onemogućavajući pristup zraku	<i>Komar sesa kri</i>

94	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	sisati_1_2	N_ANIM V N_ANIM	hraniti se mlijekom iz sise; cicati	<i>Vrlo je važno da štene siše majku odmah nakon poroda.</i>	N_ANIM V N_ANIM	sesāti_1_2	hraniti se mlijekom iz sise; cicati	<i>Normalno je , da otrok sesa materino dojko</i>
95	> MTF > DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	sisati_2_1	N_ANIM V N_ANIM	prazniti ili čistiti što pomoću naprave koja stvara djelomični vakuum kojim se čestice (voda, prašina) uvlače u tu napravu; usisavati	<i>Dječaci bi u petak navečer s rubova košulje sisali prljavštinu da se to ne vidi subotom ujutro na pregledu.</i>	N_INANIM V N_INANIM	sesāti_2_1	prazniti ili čistiti što pomoću naprave koja stvara djelomični vakuum kojim se čestice (voda, prašina) uvlače u tu napravu; usisavati	<i>Da niso sprejeli ponujene pomoći 17 tujih držav ali poslali v zaliv tankerje , ki bi s povrjšja morja sesali nafto</i>
96	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	sisati_3_1	N_ANIM V N_INANIM	obilato uzimati od nekoga radi ostvarivanja koristi	<i>Imaš nakaradnu šepavu i gubavu državnu firmu, svi iz nje sisaju lovu</i>	N_ANIM V N_INANIM	sesāti_3_1	obilato uzimati od nekoga radi ostvarivanja koristi	<i>Zlocinec pa je sesal denarje</i>
97	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	sisati_4_1	N_ANIM V N_INANIM	držati što u ustima i lizati; cuclati	<i>Fetus je sposoban sisati palac.</i>	N_ANIM V N_INANIM	sesāti_4_1	držati što u ustima i lizati; cuclati	Otrok sesa palec
98	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	smázati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	razg. fam. pojediti sa slašču bez ostatka	<i>Odgovorila sam i smazala kolac</i>		**		(++)
99	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	sřkati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	spravljati v usta kaj tekočega in požirati ob hkratnem vlečenju zraka vase, pri čemer nastajajo šumeči glasovi	<i>Sestra sjedi u kuhinji, srče čaj</i>	N_ANIM V N_INANIM	sřbāti_1_1	spravljati v usta kaj tekočega in požirati ob hkratnem vlečenju zraka vase, pri čemer nastajajo šumeči glasovi	<i>Tudi jaz sem zunaj raje srebal čaj</i>
100	DOSL	53.2. glagoli načina konzumacije	žvákati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	drobiti z zobmi in mešati s slino	<i>Neumorno žvačete pršut</i>	N_ANIM V N_INANIM	žvčėti_1_1	drobiti z zobmi in mešati s slino	<i>Zjutraj za mizo žvečimo kruh</i>
101	MTF	53.2. glagoli načina konzumacije	žvákati_2_1	N_ANIM V N_APS	sporo i nerazgovijetno govoriti	<i>Branko je čitavo to vrijeme mljeo, zvrnd</i>	N_ANIM V N_APS	žvčėti_2_1	sporo i nerazgovijetno govoriti	<i>Zvečim besede</i>
102	MTF	53.3. glagoli vremena konzumacije	gāblati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	(po)jesti gablec	<i>Sad sam gablala tunu</i>	N_ANIM V N_INANIM	mālicati_1_1	(po)jesti gablec	<i>Malicamo kruh z maslom</i>
103	DOSL	53.3. glagoli vremena konzumacije	marēdati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	uzeti/uzimati marendu, (po)jesti marendu	<i>NA Poluotoku su satima marendali brudet i pili vino</i>		**		(++)
104	DOSL	53.3. glagoli vremena konzumacije	ōbjedovati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	blagovati podnevni obrok; ručati	<i>Sjela na zidić u parku i objedovala sendvič</i>	N_ANIM V N_INANIM	ōbedovāti_1_1	blagovati podnevni obrok; ručati	<i>Od jedi pa najraje obeduje riž</i>
105	DOSL	53.3. glagoli vremena konzumacije	rúčati_1_1	N_ANIM V N_ANIM	uzeti, uzimati, jesti, pojediti ručak; objedovati	<i>U subotu smo obiteljski ručali ribu</i>	N_ANIM V N_ANIM	kósiti_1_1	uzeti, uzimati, jesti, pojediti ručak; objedovati	<i>Boste kosili vrabčeka, vsekakor pa ne tigra</i>
106	DOSL	53.3. glagoli vremena konzumacije	rúčati_1_2	N_ANIM V N_INANIM	jesti ručak	<i>Ručamo grah i družimo se</i>	N_ANIM V N_INANIM	kósiti_1_2	jesti ručak	<i>Ravno kosijo riž</i>
107	DOSL	53.3. glagoli vremena konzumacije	ūžinati_1_1	N_ANIM V N_INANIM	jesti užinu	<i>Kako naši državni službenici uživaju burek</i>	N_ANIM V N_INANIM	mālicati_1_1	jesti užinu	<i>Malicala sta kruh, namazan z maslom</i>
108	DOSL	53.4. glagoli hranjenja	dōjiti_1_1	N_ANIM V N_ANIM	hraniti mlijekom onog ili ono što se hrani sisanjem (dojenče ili mladunče)	<i>Prekrasna Brazilka priznala je da je dojila sina kad je primila taj poziv</i>	N_ANIM V N_ANIM	dōjiti_1_1	hraniti mlijekom onog ili ono što se hrani sisanjem (dojenče ili mladunče)	<i>Mati, ki doji otroka</i>
109	DOSL	53.4. glagoli hranjenja	gōjiti_1_1	N_ANIM V N_ANIM	toviti, hraniti (domaće životinje)	<i>Goje debele svinje</i>	N_ANIM V N_ANIM	gōjiti_1_1	toviti, hraniti (domaće životinje)	<i>V kleti goji telička</i>
110	MTF	53.4. glagoli hranjenja	gōjiti_2_1	N_ANIM V N_APS	održavati, poticati, uzgajati	<i>Knez sa svojim narodom obvezati da neće više oružani navaljivati na tuđe zemlje, nego će gojiti mir sa svima</i>		**		(++)
111	MTF	53.4. glagoli hranjenja	gōjiti_3_1 *			(++)	N_ANIM V N_APS	gōjiti_3_1	biti de javen na določenem področju	<i>Že od mladih nog je gojil šport</i>
112	MTF	53.4. glagoli hranjenja	gōjiti v se	N_ANIM V _se	postajati gojazan, debljati se	<i>Nije mi do smjeha, gojim se a ne mogu utoliti glad</i>		**		(++)

113	MTF	53.4. glagoli hranjenja	hrániti_1_1	N_ANIM V N_APS	hraniti, puniti, davati ili opskrbljivati	<i>S vremenom će ti prijeci u naviku hraniti dušu redovito</i>	N_ANIM V N_APS	hrániti_1_1	hraniti, puniti, davati ili opskrbljivati	<i>S tem le hranim ego in podžigam njen ogenj</i>
114	MTF	53.4. glagoli hranjenja	hrániti_2_1	N_ANIM V N_INANIM	dajati čemu potrebno energijo	<i>Udisanjem hranimo mozak i pluća</i>	N_ANIM V N_INANIM	hrániti_2_1	dajati čemu potrebno energijo	<i>Nehajmo polnit želodec in začimo hranit možgane</i>
115	MTF	53.4. glagoli hranjenja	hrániti_2_2	N_ANIM V N_ANIM	osiguravati komu hranu, izdržavati koga	<i>Skupljaju novac za studena koji hrani brata i bolesnu majku</i>	N_ANIM V N_ANIM	hrániti_2_2	osiguravati komu hranu, izdržavati koga	<i>Moski tisti , ki so hranili družino</i>
116	DOSL	53.4. glagoli hranjenja	hrániti_3_1	N_ANIM V N_ANIM	davati komu hranu izravno u usta	<i>On hrani bolesnika</i>	N_ANIM V N_ANIM	hrániti_3_1	davati komu hranu izravno u usta	<i>Zdravniki hranijo pacienta</i>
117	DOSL	53.4. glagoli hranjenja	nahrániti_1_1	N_ANIM V N_ANIM	s hranjenjem napraviti koga sitega	<i>Nahriniti djecu i poči na drugi honorarni posao</i>	N_ANIM V N_ANIM	nahrániti_1_1	s hranjenjem napraviti koga sitega	<i>Ki nimajo za burek, ne za avto, niti za nahraniti otroka</i>
118	MTF	53.4. glagoli hranjenja	nahrániti_2_1	N_ANIM V N_INANIM	odlučiti što gledati i slušati	<i>Biramo sa čime ćemo nahraniti oči i uši</i>	N_ANIM V N_INANIM	nahrániti_2_1	odlučiti što gledati i slušati	<i>Nahranite oči</i>
119	MTF	53.4. glagoli hranjenja	nahrániti_2_2	N_ANIM V N_APS	puniti, opskrbljivati, dati nečemu moć	<i>Vi ste im tu samo kad im treba nahraniti ego</i>	N_ANIM V N_APS	nahrániti_2_2	puniti, opskrbljivati, dati nečemu moć	<i>Ko je bilo kaj narobe, se je potolažila ali si nahranila dušo tako, da je šla v slašćičarno</i>
120	MTF	53.4. glagoli hranjenja	prehrániti_1_1	N_ANIM V N_ANIM	pribaviti, dati hranu	<i>Prehrani narod, da platimo svu tu uvozu hranu</i>	N_ANIM V N_ANIM	prehrániti_1_1	pribaviti, dati hranu	<i>Lahko prehranimo svet brez težav</i>
121	MTF	53.4. glagoli hranjenja	prehrániti_1_2	N_ANIM V N_ANIM	hraneći se preživjeti, skrbiti, brinuti	<i>Od one Titove socijale je uspija prehranit obitelj i školovat dicu</i>	N_ANIM V N_ANIM	prehrániti_1_2	hraneći se preživjeti, skrbiti, brinuti	<i>Ni bilo lahko prehraniti družino z osmimi otroki</i>
122	MTF	53.4. glagoli hranjenja	prehranjívati_1_1	N_ANIM V N_ANIM	preživljati, vzdrževati, dajati komu hrano	<i>Bajkovita Istra ima Velog Jožu dobrodušnog gorostasa krotke naravi čije vrijedne ruke prehranjuju grad pun plemića</i>	N_ANIM V N_ANIM	prehranjívati_1_1	preživljati, vzdrževati, dajati komu hrano	<i>Pošasti, ki prehranjuje prebivalstvo Republike Slovenije vse od leta 1945, moramo iztrgati srce .</i>
123	DOSL	53.4. glagoli hranjenja	prihrániti_1_1	N_ANIM V N_INANIM	dati potrebnu količinu hrane do najpovoljnije mjere za rast, postizanje težine	<i>Organsko gnojivo kojim ćemo prihraniti nove biljke</i>	N_ANIM V N_INANIM	křmítiti_1_1	dati potrebnu količinu hrane do najpovoljnije mjere za rast, postizanje težine	<i>Kravam krmimo obrok</i>
124	MTF	53.4. glagoli hranjenja	šópati_1_1	N_ANIM V N_ANIM	pretjeranim količinama hrane namirivati potrebe za jelom, pretjerano jesti; žderati	<i>Prilično me uzrujava činjenica da se takvom hranom šopaju djeca</i>		**		(++)
125	MTF	53.4. glagoli hranjenja	šópati_2_1	N_ANIM V N_ANIM	uporno i kontinuirano ponavljanje, dosađivanje	<i>Mediji dugo su šopali narod tim prvenstvom</i>	N_ANIM V N_ANIM	šópati_2_1	uporno i kontinuirano ponavljanje, dosađivanje	<i>Gledamo Willisa ali Seagala kako lomita roke in šopata svet z ameriškim vrednotami</i>
126	MTF	53.4. glagoli hranjenja	tóviti_1_1	N_ANIM V N_APS	gledati ili slušati određene sadržaje duže vrijeme	<i>Tovite um agresivnim sadržajem</i>		**		(++)
127	DOSL	53.4. glagoli hranjenja	tóviti_1_2	N_ANIM V N_ANIM	hraniti do potrebne težine za klanje	<i>Mato Andrišek je na početku suradnje s Danicom tovio bikove</i>	N_ANIM V N_ANIM	redítiti_1_2	hraniti do potrebne težine za klanje	<i>So imeli bajtarij kravo in vsako leto zredili prašiča</i>
128	MTF	53.4. glagoli hranjenja	toviti v se	N_ANIM V _se	postajati (bolj) debel	<i>Jedem i spavam tovim se</i>	N_ANIM V N_ANIM	redítiti v se	postajati (bolj) debel	<i>Redim se, ker ne tečem na pravih obratih</i>
129	DOSL	53.4. glagoli hranjenja	zāsítiti_1_1	N_ANIM V N_ANIM	zadovoljiti komu potrebu, željo po hrani, jedi	(++)	N_ANIM V N_ANIM	nasítiti	zadovoljiti komu potrebu, željo po hrani, jedi	<i>Nasitila je otroka</i>
130	DOSL	53.4. glagoli hranjenja	zāsítiti v se_2_1	N_ANIM V N_INANIM	potpuno otkloniti glad, postati sit	<i>Nikada se nećete moći zasititi ove torte</i>	N_ANIM V N_INANIM	nasítiti v se_2_1	potpuno otkloniti glad, postati sit	<i>Nasititi se sira</i>
131	MTF	53.4. glagoli hranjenja	zāsítiti v se_2_2	N_ANIM V N_ANIM	ne željeti više što, biti zamoren čime (o onome što bi trebalo biti zabava i sl.); dosaditi	<i>Duka se zasitio cura</i>	N_ANIM V N_ANIM	nasítiti v se_2_2	ne željeti više što, biti zamoren čime (o onome što bi trebalo biti zabava i sl.); dosaditi	<i>Ljubitelji filma se ne morejo nasititi igralca</i>
132	MTF	53.5. glagoli uživanja u konzumaciji	blagóvati_1_1	N_ANIM V N_ANIM	knjiš. jez. knjiž. bibl. retor. jesti	<i>Htio bih blagovati Gospodina</i>		**		(++)
* Glagol i značenje nije zabilježeno u rječniku (HJ)										
** Odgovarajući prijevodni ekvivalent nije zabilje:										
(+) Uporaba koja je potvrđena u korpusu, ali nije zabilježena u rječniku (HJP)										
(++) Uporaba nije potvrđena u korpusu										